

בנק ירושלים

**דוח על הסיכונים:
גילוי בהתאם לנדבך 3
ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 31 במרץ 2016**

הדוח על הסיכונים ומידע פיקוחי נוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל III הכולל תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו על ידי הבנק נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:
<https://www.bankjerusalem.co.il> כמו כן, הדוח על הסיכונים של הבנק נמצא באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il.

עמוד	תוכן העניינים
	דוח על הסיכונים – כללי
4	מטרה ועקרון הגילוי
5	מידע צופה פני עתיד
6	אינדקס טבלאות הגילוי
7	רקע – תיאור הפרופיל העסקי של הבנק
9	סקירת התמצית של פרופיל הסיכון של הבנק
10	מסגרת הוראות רגולטוריות
15	מבנה ההון
15	מבנה ההון הרגולטורי
16	ההון המוחשי (TANGIBLE COMMON EQUITY) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III
28	הלימות ההון
30	סיכוני שוק וסיכון תפעולי
31	מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון
33	יחס מינוף
36	חשיפות סיכון, הערכה וניהול הסיכונים
36	ממשל תאגידי לניהול הסיכונים
36	תרבות הסיכונים
37	תאבון הסיכון
37	סיכון אשראי
37	ניתוח של חשיפות סיכון אשראי וניהול סיכון האשראי
39	שיטות להפחתת סיכון האשראי
39	ממשל תאגידי לניהול סיכון אשראי
39	טיפול באשראי בעייתית
40	ניתוח חשיפות אשראי בגין הלוואות לדיור
43	מידע בדבר חשיפות אשראי
56	חשיפות אשראי ודרישות הון לפי הגישה הסטנדרטית
57	הפחתת סיכון אשראי
66	סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
68	סיכוני שוק [נדבך 3]
68	ניהול סיכוני שוק
70	ניתוח של חשיפות בגין סיכוני שוק וניהול פוזיציות
75	סיכון תפעולי
75	ממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי
78	סיכון ריבית
80	מידע נוסף על סיכונים אחרים
81	יחס כיסוי הנזילות
84	ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון
88	נספחים
88	טבלה מספר 38 - מילון מונחים
95	טבלה מספר 39 - אינדקס

הדוח על הסיכונים - כללי

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 31 במרץ 2016 (להלן: "דוח על הסיכונים"). הדוח על הסיכונים, ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים. בנוסף, הדוח ערוך בהתאם לנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי ואינו כולל את כל המידע הנדרש בדוחות השנתיים המלאים. יש לקרוא אותו יחד עם הדוח על הסיכונים של הבנק ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (להלן: "דוח על הסיכונים שנתי").

דוח על הסיכונים זה כולל מידע נלווה ומשלים לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון.

מיכאל בן-ישי

גיל טופז

זאב נהרי

סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

מנהל כללי

יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 17 במאי 2016

מטרה ועקרונות הגילוי

החל מהדיווח הכספי לשנת 2015 הבנק מיישם את דרישות הדיווח והגילוי שנכללו במסגרת החוזר של הפיקוח על הבנקים בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי", אשר שינה את המבנה של הדוחות הכספיים לציבור של תאגידי בנקאיים וכן קבע דרישות גילוי נוספות בקשר לחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם.

מטרת השינויים הינה שיפור איכות הדיווח לציבור על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר לקורא הדוח, הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות לציבור וגיבוש מתכונת לדוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה של בנקים מובילים באירופה ובארה"ב. אחד השינויים המרכזיים הינו פרסום דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם.

הדוח ליום 31 במרץ 2016 מהווה דוח תמציתי על הסיכונים ונועד לשקף את השינויים שחלו בחשיפת הבנק לסיכונים ודרכי ניהולם, לעומת הדוח על הסיכונים לשנת 2015 והכל בהתאם לדרישות הגילוי והדיווח שנקבעו בהוראות בנק ישראל בנוגע לדוח רבעוני של תאגיד בנקאי.

המידע שנכלל בדוח זה כולל דרישות הגילוי שפורסמו על ידי וועידת באזל (להלן: נדבך 3) ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות הגילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSF) ודרישות הגילוי שפורסמו על ידי צוות משימה (ה-EDTF) שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (ה-FSB) לשיפור פרקטיקות הגילוי על סיכונים בתאגידי בנקאיים (להלן: EDTF). כמו כן, נכללו דרישות הגילוי הנוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (להלן: מידע אחר).

לאור זאת, הדוח כולל, בין היתר, את דרישות הגילוי הבאות, ככל שרלוונטי:

- גילויים כמותיים על דרישות ההון ועל נכסי הסיכון בגין חשיפות אשראי, שוק ותפעולי;
- גילוי על חשיפות לסיכונים האחרים אליהם חשוף הבנק מעצם טבען של הפעילויות העסקיות שלו, כגון: סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון רגולטורי וסיכון סביבתי;
- מידע איכותי בדבר שינויים משמעותיים שחלו בחשיפות הבנק לסיכונים אלה ואחרים ואופן ניהולן;
- גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים ושינויים מהותיים במידע איכותי שנדרש מכוח המלצות כאמור.

דרישות הגילוי החדשות שנכללו בהוראות בנק ישראל יושמו באופן הדרגתי והדוח נערך בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו בהוראות המפקח באופן המפורט להלן:

- לגבי כל נתון כמותי שנכלל במסגרת דוח על הסיכונים השנתי לראשונה כתוצאה מדרישות הגילוי החדשות - לא הוצגו מספרי השוואה לתקופה וליום של תקופת הביניים המקבילה בשנה הקודמת.
- לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
- המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
- מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח 1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות" וכן במשפטים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

אינדקס טבלאות הגילוי

טבלה מספר	נושא	עמוד
טבלה 1:	מדדי ביצוע עיקריים [אחר]	9
טבלה 2:	הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון [נדבך 3]	16
טבלה 3:	יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון [נדבך 3]	17
טבלה 4:	הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס הלימות ההון והפניות לרכיבי ההון הפיקוחי [נדבך 3]	18
טבלה 5:	הרכב המאזן הפיקוחי [נדבך 3]	25
טבלה 6:	דוח של תנועות בהרכב ההון הפיקוחי [EDTF]	27
טבלה 7:	פירוט גישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי [נדבך 3]	28
טבלה 8:	רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכויי שוק וסיכון תפעולי [נדבך 3]	30
טבלה 9:	נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילות עסקית [EDTF]	31
טבלה 10:	תנועות בנכסים משוקללים בסיכון [EDTF]	32
טבלה 11:	יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים [נדבך 3]	33
טבלה 12:	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף [נדבך 3]	34
טבלה 13:	גילוי נוסף על יחס המינוף [נדבך 3]	35
טבלה 14:	התפתחות ביצועי האשראי לדיור [אחר]	41
טבלה 15:	נתונים כלליים על ביצועי משכנתאות [אחר]	41
טבלה 16:	חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי [נדבך 3]	43
טבלה 17:	סך החשיפות העיקריות למדינות זרות [נדבך 3]	44
טבלה 18:	חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריות [נדבך 3]	46
טבלה 19:	הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשה פרטנית וקבוצתית והוצאות בגין הפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות נטו לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי [נדבך 3]	48
טבלה 20:	איכות אשראי ופיגורים [נדבך 3]	51
טבלה 21:	הפרשה להפסדי אשראי [נדבך 3]	53
טבלה 22:	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי [נדבך 3]	55
טבלה 23:	מיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות [נדבך 3]	56
טבלה 24:	סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי [נדבך 3]	58
טבלה 25:	סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי [נדבך 3]	60
טבלה 26:	פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי [נדבך 3]	63
טבלה 27:	חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים [נדבך 3]	67
טבלה 28:	דרישות ההון בגין סיכויי השוק [נדבך 3]	69
טבלה 29:	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה [אחר]	71
טבלה 30:	היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו [נדבך 3]	76
טבלה 31:	השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגינן [נדבך 3]	77
טבלה 32:	רגישות הון הבנק לשינויים מקבילים בעקומי הריבית [נדבך 3]	78
טבלה 33:	סיכום סיכונים מובילים ומתפתחים [EDTF]	80
טבלה 34:	יחס כיסוי נזילות [נדבך 3]	82
טבלה 35:	מלאי הנכסים הנזילים [EDTF]	84
טבלה 36:	סוגי פיקדונות שגויסו בישראל לפי סוג מפקיד [אחר]	86
טבלה 37:	סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים [EDTF]	87
טבלה 38:	מילון מונחים [EDTF]	88
טבלה 39:	אינדקס [EDTF]	95

רקע – תיאור הפרופיל העסקי של הבנק

בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג – 1983, בשם בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רישיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות.

הבנק פועל ומספק מגוון שירותים בנקאיים מספר קווי פעילות עיקריים המפורטים להלן:

- **בנקאות קמעונאית** – הכוללת מגזר משקי הבית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית. לקוחות מגזר הבנקאות הפרטית הינם לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה, אשר השירותים להם ניתנים באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).
- **בנקאות עסקית** – מתמקד במתן שירותים פיננסיים לחברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידיים ועמותות.
- **שוק ההון וניהול פיננסי** – המגזר כולל את ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק וחדרי עסקאות, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים.

לפירוט בדבר תוצאות הפעילות העסקית של הבנק לפי קווי הפעילות ולפי מגזרי הפעילות השונים המשתייכים לכל קווי הפעילות ולהתפתחויות שחלו בעסקי הקבוצה ו/או במבנה הקבוצה, ראה [דוח הדייקטוריון וההנהלה של דוחות הכספיים ליום 31/03/16 של הבנק](#).

תחולת היישום [נדבך 3]

תחולת היישום מתייחסת לאופן היישום של מסגרת עבודה שנקבעה על ידי ועדת באזל למדידה והלימות הון וכן דרישות נוספות שנקבעו על ידה בקשר ליחס מינוף ויחס כיסוי הנזילות.

הבנק הינו חברת האם של קבוצת בנק ירושלים והוא נדרש ליישם באופן מלא את הוראות הפיקוח על הבנקים לרבות הוראות הדיווח לציבור והוראות ניהול בנקאי תקין בכל הקשור להלימות הון ודרישות נוספות של ועדת באזל בנושא יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות, כפי שאומצו בהוראות והנחיות הפיקוח על הבנקים. כל החברות בנות אינן בנקאיות ולא חלות עליהן הוראות בנקאיות או מסגרות רגולטוריות.

הדרישות הרגולטוריות, לרבות דרישות הלימות ההון, מינוף ונזילות מחושבות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו ומכסות את כלל הפעילויות של הבנק.

ליום 31 מרץ 2016, לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון. כמו כן, לבנק אין השקעות מהותיות במוסדות פיננסיים שלא אוחדו בדוחות הבנק או טופלו בדרך של ניכוי מההון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה. לפרטים נוספים בדבר חברות מוחזקות עיקריות של הבנק ראה [ביאור 15 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#) ומידע נוסף בפרק על ממשל תאגידי. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק ובהוראות בנק ישראל, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה [ביאור 25א' \(הון עצמי\) הדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

סקירת התמצית של פרופיל הסיכון של הבנק

הבנק קובע סטנדרטים מחמירים לניהול הסיכונים וכן קובע את תאבון הסיכון במונחי מדדי ביצוע מרכזיים כסט של מגבלות מחייבות לניטור הסיכונים. הביצועים והמדדים המרכזיים של הבנק כפי שמוצגים להלן הינם בהלימה עם תיאבון ומגבלות הסיכון.

טבלה מספר 1 - מדדי הביצוע העיקריים המפורטים להלן משקפים את פרופיל הסיכון של הבנק: [אחר]

31 בדצמבר 2015	31 במרס ** ,*2015	31 במרס 2016	
במיליוני שקלים חדשים			
778.6	767.6	783.6	הון עצמי רובד 1
292.1	325.2	288.3	הון רובד 2
1,070.7	1,092.8	1,071.9	הון כולל
8,013.8	7,661.7	8,088.2	נכסים משוקללים בסיכון (RWA)
באחוזים			
9.7%	10.0%	9.7%	יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון
13.4%	14.3%	13.3%	יחס ההון הכולל לנכסי סיכון
403%	-	309%	יחס כיסוי הנזילות (LCR) ^{(1),(2)}
5.2%	-	5.4%	יחס מינוף ^{(3),(2)}
0.13%	0.19%	0.15%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור
1.12%	1.08%	1.09%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
827%	561%	749%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, לפרטים ראה [ביאור 1.4.1 לדוחות הכספיים ליום 31 למרץ 2016](#).

** הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה, לפרטים ראה [ביאור מדיניות חשבונאית 1.4.2 לדוחות הכספיים ליום 31 למרץ 2016](#).

(1) ההוראות בנוגע ליחס כיסוי הנזילות (הוראה 221) ויחס המינוף (הוראה 218) נכנסו לתוקף החל מ-1 באפריל 2015 זאת בהתאם להנחיות והוראות מעבר של הפיקוח על הבנקים.

(2) יחס כיסוי הנזילות מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017. עם זאת, מצופה כי בנק שלמועד תחילת יישום ההוראה עמד ביחס המינימלי הנדרש לא ירד מיחס זה. הבנק נדרש לעמוד ביחס מינוף מזערי של 5% שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1.1.2018. עם זאת, בנק שלמועד תחילת יישום ההוראה עמד ביחס המינימלי הנדרש אינו רשאי לרדת מיחס זה.

מסגרת הוראות רגולטוריות

בנק ירושלים בע"מ מפקח על ידי בנק ישראל (להלן: "הפיקוח על הבנקים"), אשר מקבל מידע על הלימות ההון של הבנק וקובע את דרישות ההון של הקבוצה כולה.

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות המדידה והלימות ההון המבוססות על הוראות באזל III (להלן: "באזל III") של ועדת באזל לפיקוח על הבנקים, כפי שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211.

הוראות באזל III, בדומה להוראות הקודמות של הועדה, מתבססות על שלושה נדבכים:

- **נדבך 1 (Pillar 1) - כולל הוראות פיקוחיות בנוגע לאופן החישוב של דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכון האשראי, הסיכון התפעולי וסיכוי השוק.**
- **נדבך 2 (Pillar 2) - קובע הנחיות בנוגע לתהליך ההערכה הפנימי בבנק בנוגע להלימות ההון (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם מכוסים על ידי דרישות ההון בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוי סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על ידי הפיקוח על הבנקים (SREP - Supervisory Review and Evaluation Process).**
- **נדבך 3 (Pillar 3) - קובע הנחיות לחיזוק משמעת השוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון, הלימות ההון ופרקטיקות ניהול הסיכון.**

בנוסף, הבנק מיישם בדו"ח זה דרישות גילוי המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (EDTF) שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) שנועדו לאמץ פרקטיקות גילוי מובילות בבנקים בעולם.

להלן מפורטים שינויים מרכזיים מסוימים בכללים חשבונאים ו/או בדרישות רגולטוריות שהשפיעו או עשויים להשפיע על מגבלות רגולטוריות או על תוצאות פעילות הבנק:

1. מימוש תיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון

ביום 11 בפברואר 2016, בשל השינויים המהותיים בדרישות הרגולטוריות בקשר ליחס הלימות ההון רובד 1 ולאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, מכר הבנק איגרות חוב אשר סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון. מכירה זאת בוצעה לאחר דיון מקדמי אשר קיים הבנק עם הפיקוח על הבנקים בסופו קיבל הבנק את דרישת הפיקוח אשר קבעה כי מכירה זו תעשה בכפוף להצגה מחדש (Restatement) של הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 ולשנה שנסתיימה באותו תאריך על מנת לשקף למפרע תיקון טעות בסיווג איגרות החוב מהתיק המוחזק לפדיון לתיק הזמין למכירה למועד הרכישה. כתוצאה ממכירה זו ירשום הבנק רווח לאחר מס של כ-21 מיליוני ש"ח ברבעון ראשון לשנת 2016. בנוגע להשפעת הטיפול האמור לעיל על תוצאות ועל יחס הלימות ההון של הבנק לשנים 2015 ו-2014 ראה ביתר פירוט [בביאור 1.1 בדוח כספי של הבנק לשנת 2015](#).

2. מגבלות למתן הלוואות לדיור – הוראת ניהול בנקאי תקין 329

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" וכן קובץ השאלות והתשובות בנושא זה קובעות הנחיות בנוגע למתן הלוואות לדיור, קובעות מגבלות לפעילות זו וכן קובעות דרישות הון נוספות בגין מלאי הלוואות לדיור במאזן הבנק. כמו כן, הוראת ניהול בנקאי תקין עוברת מעת לעת עדכונים נוספים. בין היתר, העדכונים להוראה קובעים:

- **יעד ההון בהתאם לגודל תיק הלוואות לדיור:** על התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור, מעבר ליעדים שקבע המפקח ליחס הון עצמי רובד 1 עבור התאגידים הבנקאיים (9% מ-1 בינואר 2015, ו-10% מיום 1 בינואר 2017 לשני הבנקים הגדולים) וליחס הון כולל (12.5% מיום 1 בינואר 2015, ו-13.5% מיום 1 בינואר 2017 לשני הבנקים הגדולים). כתוצאה מיישום ההוראה בהסתמך על נתוני המאזן הנוכחי צפוי הבנק להוסיף, באופן הדרגתי, את הדרישה להון נוסף סך של כ-9 מיליוני ש"ח המהווים כ-0.1% תוספת ליעד ההון המזערי שקבע המפקח על הבנקים מידי רבעון עד לתאריך היעד. על פי האמור, יסתכם בחישוב מצטבר, ליום 1 בינואר 2017 סך של כ-70 מיליוני ש"ח המהווים כ-0.9% תוספת לדרישת הון עצמי רובד 1 וההון הכולל. לפירוט נוסף ראה [ביאור 9 בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2016](#).
- **הפחתת משקל סיכון גבוה יותר להלוואות ממונפות בריבית משתנה:** תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר אושרו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. לתיקון זה לא הייתה השפעה מהותית.
- **טיוטת תיקון בקשר לחישוב המגבלות בגין מימון עסקאות לרכישת דירה בהנחה או במסגרת תכנית מחיר למשתכן**
 - הטייטה שפורסמה ב-16 באפריל 2016 נועדה לתת הקלה בנוגע לחישוב ה-LTV בכל הקשור לעסקאות רכישת דירה בהנחה או במסגרת תוכנית מחיר למשתכן. בטייטה הובהר אופן החישוב של שווי הנכס להלוואה לדירה במחיר מופחת וכתוצאה מכך גם אופן החישוב של ה-LTV והמגבלות המתייחסות.
 - מועד התחילה של התיקונים שנכללו בטייטה הוא מיום פרסום חוזר זה. ליישום העדכון לא צפויה השפעה מהותית על הבנק.

3. סיכון נזילות

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות", אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות (LCR) במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות הונהג על ידי הבנק החל מיום 1 באפריל 2015. בהתאם להוראות המעבר, הדרישה המזערית נקבעה על 60% החל מיום 1 באפריל 2015, 80% החל מ-1 בינואר 2016 ותגדל ל-100% החל מ-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו. יודגש, כי על פי הנחיות הפיקוח, מצופה כי תאגיד בנקאי שעומד ביחס המזערי הנדרש לא ירד מסף זה, למעט המצבים של לחץ פיננסי (financial stress). יחס כיסוי הנזילות של הבנק הינו גבוה מהיחס המזערי הנדרש ביישום המלא של ההוראות.

4. יחס המינוף

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף". ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה הוא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראות ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. עם זאת, תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. הבנק עומד בדרישת המינוף המינימלית שנקבעה בהוראה.

5. התייעלות תפעולית

בחודש ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. הבנק בוחן את ההוראות שנקבעו במכתב ואופן יישומן האפשרי. לתאריך הדיווח לא גובשה תוכנית התייעלות בבנק.

6. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו- 204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
 - חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על פי התיקון יש לחשב את דרישות ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA. שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על-פי ההוראה – חישוב לפי כללי הבורסה - תבוטל
 - חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
 - העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
 - ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב- 1,250%.
- האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.
- הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו כן הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו.
- להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ חוזר "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" אינה מהותית.

7. תיקון נוהל בנקאי תקין – 313 מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 9 ביוני 2015 פורסם תיקון לנוהל בנקאי תקין 313. מטרת התיקון הינה לעדכן את המגבלות שקבע המפקח על חבות לווה וקבוצת לווים, בהמשך לפעולות קודמות של הפיקוח על הבנקים שנועדו לצמצם את ריכוזיות תיקי האשראי במערכת הבנקאית המקומית. עיקרי התיקונים הינם כדלקמן:

א. הגדרת ההון לצורך חישוב מגבלת חבות של לווה ושל קבוצת לווים צומצמה להון רובד 1 (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים), כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 תוך צמצום ליניארי בשלוש השנים הקרובות ומעבר הדרגתי מחישוב בהתבסס על ההון הרגולטורי הכולל הנהוג כיום לחישוב בהתבסס על הון רובד 1 כאמור לעיל. בכך הוקשחו המגבלות על מתן אשראי ללווה ולקבוצת לווים.

ב. המגבלה על חבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי שעמדה עד היום על 25% מההון, הוקשחה ותעמוד מעתה על 15% מההון.

ג. נקבעו שינויים מסוימים באופן החישוב של הניכויים המותרים מחבות הלווה וקבוצת לווים. תחולת התיקונים להוראה הינה ביום 1 בינואר 2016. הבנק עומד כבר כיום במגבלות המעודכנות בהתאם לתיקון.

מבנה ההון [נדבך 3]

מבנה ההון הרגולטורי

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2. נכון למועד הדיווח לבנק לא קיימים מכשירי הון כשירים להיכלל במסגרת הון רובד 1 נוסף. ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים ורווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% החל מיום 1 בינואר 2014 אשר עולה בכל שנה עוקבת בשיעור של 20% עד להכרה באופן מלא מיום 1 בינואר 2018. הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וכן מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. המאפיינים העיקריים של כתבי ההתחייבות הנדחים הינם - תקופת פירעונם לא תפחת מחמש שנים; הם מונפקים ללא בטוחות; הזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים של הבנק למעט נושים המחזיקים בהון רובד 1 ובמכשירי ההון ברובד 2 ומסכומם המוכר כהון רובד 2, כאמור, יופחתו 20% בתחילת כל שנה מחמש השנים האחרונות לפני מועד פירעונם (כאשר במקרה של כתב התחייבות נדחה הנפרע לשיעורין, יש לבצע הפחתה כאמור, מכל שיעור). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא ההון הפיקוחי – הוראות מעבר, מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד להפחתה מלאה ביום 1 בינואר 2022 או בתקופה מוקדמת יותר בתנאים מסוימים. לאור האמור לעיל, נכון לשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%.

מגבלות על מבנה ההון

כדי להבטיח כי עיקר ההון הרגולטורי של הבנק הינו ברמת איכות גבוהה, נקבעו בהוראות מגבלות על מבנה ההון. בפרט, בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו המגבלות הבאות:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ההון המוחשי (Tangible Common Equity) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III

ההון המוחשי מייצג סך הון המניות של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, מוניטין ומניות בכורה ככל שקיימות. יחס ההון המוחשי הינו השיעור של ההון המוחשי מתוך הנכסים המוחשיים של הבנק (סך הנכסים של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין). לבנק קיימת יתרת מוניטין בסכום זניח בגין עסקאות מיזוגים ורכישות שבוצעו בשנים קודמות, כך שהון הבנק, רובו ככולו, מהווה ההון המוחשי של הבנק לתאריך הדיווח. נציין כי לבנק תמהיל פעילות פשוט יחסית ליתר הבנקים במערכת ולאור זאת הבנק כמעט לחלוטין אינו מושפע מהוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנוגע ליישום הוראות באזל III. יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בהנחת יישום מלא של הוראות באזל III ליום 31 במרס 2016 הינו 9.7% זאת בהשוואה ליחס ההון המדווח בהתאם להוראות היישום הנוכחיות שעומד על שיעור של 9.7% (ביום 31 בדצמבר 2015 עמד יחס הון עצמי רובד 1 ביישום מלא וביישום הנוכחי על שיעור דומה).

טבלה מספר 2 - הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון:

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015	31 במרס *2015	31 במרס 2016	
במיליוני שקלים			
			הון עצמי רובד 1
222.6	222.6	222.6	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
540.5	530.4	563.5	עודפים
16.7	14.6	-	רווח כולל אחר
4.2	4.2	4.2	מרכיבי הון נוספים
(5.4)	(4.2)	(6.7)	סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1
778.6	767.6	783.6	סך הכל הון עצמי רובד 1
-	-	-	מכשירים הוניים
778.6	767.6	783.6	סך הכל הון רובד 1
			הון רובד 2
201.1	238.8	196.8	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
91.0	86.4	91.5	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
292.1	325.2	288.3	סך הכל הון רובד 2
1,070.7	1,092.8	1,071.9	הון כולל כשיר

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1](#) ו**ביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.**

טבלה מספר 3 - חישוב יחס ההון:

[נדבך 3]

דרישות ההון מחושבות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-209 ובכפוף להוראות המעבר כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס 2015	ליום 31 במרס 2016
	במיליוני שקלים	

הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות

וניכויים

778.6	767.6	783.6
-	-	-
292.1	325.2	288.3
1,070.7	1,092.8	1,071.9

הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
הון רובד 2, לאחר ניכויים
סך הכל הון כולל

יתרות משוקללות של נכסי סיכון

7,201.1	6,899.6	7,324.6
72.0	45.7	39.2
740.7	716.6	724.4
8,013.8	7,661.8	8,088.2

סיכון אשראי
סיכון שוק
סיכון תפעולי
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

באחוזים

9.7	10.0	9.7
13.4	14.3	13.3
9.3	⁽¹⁾ 9.0	9.4
12.8	⁽¹⁾ 12.5	12.9

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽²⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽²⁾

- (1) דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015.
(2) דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5%, בהתאמה בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. דרישה נוספת זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש ע"י המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.9% ו-13.4%, בהתאמה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2](#), בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי:

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס *2015	ליום 31 במרס *2016
סכומים	סכומים	סכומים
שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו
מההון	מההון	מההון
הכפופים	הכפופים	הכפופים
לטיפול	לטיפול	לטיפול
הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני
אימוץ	אימוץ	אימוץ
הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202
בהתאם	בהתאם	בהתאם
לבאזל 3	לבאזל 3	לבאזל 3
יתרה	יתרה	יתרה
	במיליוני שקלים	

הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים

הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1

1	-	222.6	-	222.6	-	222.6
---	---	-------	---	-------	---	-------

3	-	540.5	-	552.4	-	562.9	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
4	-	20.9	-	27.0	-	4.8	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט) הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
5	-	-	-	-	-	-	
	-	784.0	-	771.8	-	790.3	
							הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
	-	-	-	-	-	-	התאמות יציבותיות להערכות שווי מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רוחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנבועים מהפרשי עיתי
6	-	-	-	-	-	-	
7-8	-	(1.2)	-	(1.5)	-	(1.1)	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח רוחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
9	(6.3)	(4.2)	(4.0)	(2.7)	(3.7)	(5.6)	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיסולקו אם הנכס יתפזר לפגום או יגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
10	-	-	-	-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל הת' לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
11	-	-	-	-	-	-	
12-13	-	-	-	-	-	-	

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2](#), בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי: (המשך)

[נדבך 3]

	ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 במרס *2015		ליום 31 במרס *2016	
	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו
סקומים						
מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202						
בהתאם להוראה 3 לבאזל						
יתרה						
במיליוני שקלים						

הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים

החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים

14 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי

השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי

זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1

מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1

סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי

מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים

מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות

מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים

מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים

מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות

מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים לעיל

התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים

סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 במרס 2015*		ליום 31 במרס 2016	
שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו
סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	סכומים
מההון	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון
הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים
לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול
הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני
אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ
הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202
בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם
למאן	למאן	למאן	למאן	למאן	למאן
הפניה לפי	הפניה לפי	הפניה לפי	הפניה לפי	הפניה לפי	הפניה לפי
הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי
3 לבאזל	3 לבאזל	3 לבאזל	3 לבאזל	3 לבאזל	3 לבאזל
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
באחוזים					

	9.7%	10.0%	9.7%	
	9.7%	9.8%	9.7%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	13.4%	14.3%	13.3%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
				ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)

** הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1](#) וביאור [1.4.2](#) בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 במרס *2015		ליום 31 במרס *2016	
סכומים	שלא נוכו	סכומים	שלא נוכו	סכומים	שלא נוכו
מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202	
בהתאם לבאזל 3	יתרה	בהתאם לבאזל 3	יתרה	בהתאם לבאזל 3	יתרה
במיליוני שקלים/באחוזים					
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים					
	9.3%		9.0%		9.4%
	9.3%		9.0%		9.4%
	12.8%		12.5%		12.9%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)					
	-		-		-
	-		-		-
	51.8		57.8		51.3
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2					
	91.0		86.4		91.5
	-		-		-
	-		-		-
	-		-		-

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1](#) וביאור [1.4.2](#) בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 במרס *2015		ליום 31 במרס *2016	
סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	סכומים
שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו
מההון	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון
הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים
לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול
הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני	הנדרש לפני
אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ
הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202	הוראה 202
בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם
הפניה למאן	הפניה למאן	הפניה למאן	הפניה למאן	הפניה למאן	הפניה למאן
הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי
לבאזל 3	לבאזל 3	לבאזל 3	לבאזל 3	לבאזל 3	לבאזל 3
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
במיליוני שקלים/באחוזים					

מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר

-	-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
-	-	-	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
-	-	-	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר
-	-	-	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
201.1	238.8	196.8	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
4.3	28.5	-	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 5 - הרכב המאזן הפיקוחי :
[נדבך 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2015 במיליוני שקלים	ליום 31 במרס *2015	ליום 31 במרס *2016	
	2,071.9	3,161.1	2,341.8	נכסים
	1,779.5	793.4	1,099.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	-	-	-	ניירות ערך
	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	שאינן עולות על 10% מהון המניות של
	-	-	-	התאגיד הפיננסי
	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד
14	1,779.5	793.4	1,099.9	הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	-	-	-	מזה: ניירות ערך אחרים
	-	-	-	ניירות ערך שנשאלות או נרכשו במסגרת
	-	-	-	הסכמי מכר חוזר
	10,000.9	9,624.9	10,120.7	אשראי לציבור
	(111.6)	(104.4)	(110.8)	הפרשה להפסדי אשראי
	-	-	-	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
20	(91.0)	(86.4)	(91.5)	הנכללת ברובד 2
	(20.6)	(18.0)	(19.3)	מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת
	9,889.3	9,520.5	10,009.9	בהון הפיקוחי
	156.9	149.5	154.7	אשראי לציבור, נטו
	1.2	1.5	1.1	בניינים וציוד
	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
6	-	-	-	מזה: מוניטין
7	1.2	1.5	1.1	מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	195.1	39.0	61.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	125.6	147.2	125.7	נכסים אחרים
	96.5	107.3	92.0	מזה: נכסי מס נדחה
	-	-	-	מזה: נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים
9	10.5	104.6	86.4	להפרשי עיתוי
	-	-	-	מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים
8	4.2	2.7	5.6	בלתי מוחשיים
	-	-	-	מזה: נכסי מס נדחה אחרים
12	-	-	-	מזה: עודף עתודה על יעודה
	29.1	39.9	33.7	מזה: נכסים אחרים נוספים
	14,219.5	13,847.9	13,794.8	סך כל הנכסים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 5 - הרכב המאזן הפיקוחי : (המשך)
[נדבך 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס 2015	ליום 31 במרס *2016
במיליוני שקלים			
	11,019.0	11,124.6	10,832.6
	39.4	42.3	39.5
	0.8	2.1	-
	387.3	245.7	347.1
	1,634.8	1,421.3	1,566.7
	204.9	239.2	199.9
	201.1	238.8	196.8
18A	-	-	-
18B	201.1	238.8	196.8
	195.2	35.6	64.4
11	-	-	-
	159.0	204.5	154.2
13	-	-	-
	13,435.5	13,076.1	13,004.5
	784.0	771.8	790.3
	784.0	771.8	790.3
1	222.6	222.6	222.6
3	540.5	522.2	562.9
4	20.9	22.8	0.6
	0.7	0.1	0.6
	16.0	8.1	-
10	-	-	-
	-	-	-
2	-	-	-
	-	-	-
15A	-	-	-
15B	-	-	-
	-	-	-
16A	-	-	-
16B	-	-	-
	-	-	-
5	-	-	-
	-	-	-
17	-	-	-
19	-	-	-
	-	-	-
	784.0	771.8	790.3
	14,219.5	13,847.9	13,794.8

התחייבויות והון

פיקדונות הציבור
פיקדונות מבנקים
פיקדונות הממשלה
ניירות ערך שהושאלו
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
התחייבויות אחרות
מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה

סך כל ההתחייבויות

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

מזה: הון מניות רגילות
מזה: הון מניות רגילות
מזה: עודפים
מזה: רווח כולל אחר מצטבר
מזה: רווחים בגין התאמות בגין הטבות לעובדים
מזה: רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך למכירה לפי שווי הוגן
מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
מזה: הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים
מזה: קרנות הון
מזה: הון מניות בכורה
מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
מזה: מכשירים הוניים אחרים
מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
זכויות שאינן מקנות שליטה*
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי
רובד 1
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 1
נוסף
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי

סך כל ההון העצמי

סך כל ההתחייבויות וההון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1](#) וביאור [1.4.2](#) בהתאמה בדוחות הכספיים לשנת 2015.

טבלה מספר 6 - דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי:

[EDTF]

דוח זה מוצג לראשונה בדוח על הסיכונים לשנת 2015 והוא נועד לספק מידע בדבר התנועות שחלו במהלך תקופת הדיווח ברכיבי ההון הפיקוחי. הדוח מבוסס על יתרות שנכללו במסגרת הדוח הכספי ומוצג בהתאם ליתרות רכיבי ההון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי בכפוף להסדרי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

לשלושה חודשים	לשנה שהסתיימה
שהסתיימו ביום	ביום
31 במרס	31 בדצמבר
***2016	**2015
במילוני שקלים	במילוני שקלים
778.6	747.7
-	-
22.4	48.6
-	(17.1)
(16.1)	2.1
-	-
(16.0)	2.6
(0.1)	(0.5)
0.1	0.4
(1.4)	(3.1)
-	-
-	-
778.6	747.7
הון עצמי רוברד 1	
יתרת פתיחה לתחילת התקופה	
הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי (רווח השנה) (המיוחס לבעלי מניות האם דיבידנד שחולק תנועה ברווח כולל אחר מזה: הפרשי תרגום מזה: זמין למכירה מזה: התאמות בגין הטבות לעובדים מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים יתרת סגירה	
הון רוברד 2	
יתרת פתיחה לתחילת התקופה	
ירידה במכשירי הון רוברד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר מכשירי הון רוברד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים	
יתרת סגירה לתום התקופה	
סך הכל הון רגולטורי	
292.1	359.6
* (4.3)	* (71.9)
-	-
0.5	4.4
-	-
288.3	292.1
1,071.9	1,070.7

* מוצג בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III כפי שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.
** תקופה של שנה מציגה תנועה בין יתרת הפתיחה ליום 31 בדצמבר 2014 לבין יתרת הסגירה ליום 31 בדצמבר 2015.
*** תקופה של שלושה חודשים מציגה תנועה בין יתרת הפתיחה ליום 31 בדצמבר 2015 לבין יתרת הסגירה ליום 31 במרץ 2016.

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2016, נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 22.4 מיליוני ש"ח שקוזז על ידי תנועה שלילית ברווח כולל אחר בסך של 16.1 מיליוני ש"ח. ירידה בהון רוברד 2 נובעת בעיקר מפירעונות שוטפים בסך של 4.3 מיליוני ש"ח

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי בשנת 2015, נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 48.6 מיליוני ש"ח ותנועה חיובית ברווח כולל אחר בסך של 2.1 מיליוני ש"ח שקוזזו על ידי חלוקת דיבידנד בסך 17 מיליוני ש"ח. ירידה בהון רוברד 2 נובעת בעיקר מהמשך ירידה של מלאי כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל בהון בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראה 202 ו-299. בתקופה של שנה שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015 חלה ירידה בסך של 71.9 מיליוני ש"ח.

הלימות ההון [נדבך 3]

בהתאם להוראות בנק ישראל נדרשים הבנקים ליישם את מסגרת העבודה של ועדת בבאזל בנושא הלימות ההון כפי שמתעדכנת מעת לעת והכל בהתאם להוראות והנחיות של בנק ישראל ובהתאם להוראות מעבר שנקבעו על ידו לצורך היישום. הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלו מיושמות בהתאם להסדרי מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

הוראות באזל III, בדומה להוראות באזל II שקדמו להן, מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי.
- נדבך שני – תהליך ה- ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).
- נדבך שלישי - משמעת שוק.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

טבלה מספר 7 - פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון

הפיקוחי: [נדבך 3]

קטגוריה	גישת הבנק לחישוב ההון
סיכון אשראי	גישה סטנדרטית
סיכונים שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישה החשיפה הנוכחית

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף כל בנק. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים נדרש להעריך תהליכים אלו, ולהטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם.

יעדי הלימות ההון: [נדבך 3]

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, נקבע כי על התאגידים הבנקאיים:

- לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015, ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 10% החל מיום 1 בינואר 2017. דרישות הון מוגדלות כאמור לא חלות על הבנק.
- לעמוד ביחס הון כולל מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 12.5% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015 ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017. דרישות הון מוגדלות כאמור לא חלות על הבנק.

בנוסף, הוטלו על הבנקים דרישות הון נוספות בגין הלוואות לדיור. בפרט, ביום 28 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, בהתאם להנחיות המערכת הבנקאית נדרשת להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ואת יעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. מועד התחילה לעמידה ביעד ההון המזערי הנדרש הינו 1 בינואר 2017. על הבנקים להגדיל את יעד ההון המזערי באופן הדרגתי במשך 8 רבעונים עד ליום 1 בינואר 2017.

נתוני הדוחות הכספיים של הבנק, חישוב נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון ליום 31 במרס 2016 מחושבים ומוצגים בהתאם להנחיות הנדרשות על פי כללי הגישה הסטנדרטית בבאזל III. יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון בשיעור 13.3% ויחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בשיעור 9.7% (באזל III) המוצגים בדוח ליום 31 במרס 2016 מכסים על פי הערכות הבנק את ההון הנדרש בגין הנדבך הראשון והנדבך השני, כולל תרחישי קיצון שמשמשים את הבנק בהערכתיו הפנימיות. יחס זה גבוה מיחס ההון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד.

יעדי הון פנימיים:

התהליך הפנימי לתכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופה פני עתיד. תכנון הון נאות מאפשר להתאים את הון הבנק לסיכונים הצפויים להיווצר לאור האסטרטגיה של הבנק ויעדיו העסקיים ולהבטיח את הלימות ההון הדרושה. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש של התאגיד. במסגרת זו, משמשים יעדי ההון, מדיניות חלוקת הדיבידנד והמקורות המתוכננים לתוספת להון (תחזית הרווח וגיוסים מתוכננים) כמגבלה הקובעת את גבולות היעדים העסקיים. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 "יחס מינוף" הבנק מתייחס בתהליך תכנון ההון שלו גם לעמידה ביחס המינוף.

ביום 19 בינואר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית (ICAAP – Internal Capital Assessment Adequacy Process) ליום 30 בספטמבר 2015. במסגרת תהליך ה-ICAAP ובהמשך לדיונים עם הפיקוח על הבנקים, הנחה הדירקטוריון את ההנהלה להכין תכנית יחסי הון ארוכי טווח הבנויים על מתווה בו יחס הון רובד 1 יגיע לשיעור של 11% עד ליום 31 בדצמבר 2017. במסגרת היערכות הנ"ל תבחן האופטימיזציה של הרכב ההון רובד 1 וכן אפשרויות גיוס מכשירי הון הכשירים להיכלל במסגרת הון רובד 1. במקביל ימשיך הבנק לבחון את יעדי ההון הנדרשים לאורך התקופה. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד.

להרחבה על תהליך תכנון וניהול ההון בבנק ראה [בדוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

טבלה מספר 8 - רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי:

[נדבך 3]

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות 203-209. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, וכן שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש במסגרת נדבך 1 על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

31 בדצמבר 2015		31 במרס 2015		31 במרס 2016		
דרישות הון ⁽⁴⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽²⁾⁽³⁾	נכסי סיכון במיליוני שקלים	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
2.7	21.4	3.0	24.0	3.6	28.0	סיכון אשראי
0.1	0.5	0.1	0.5	0.1	0.4	חובות של ריבונות
8.1	63.5	12.0	96.1	7.1	54.7	חובות של ישויות סקטור ציבורי
-	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים בנקאיים
215.3	1,681.7	176.4	1,411.5	222.4	1,723.9	חובות של חברות ניירות ערך
1.9	14.6	3.6	29.1	1.8	14.0	חובות של תאגידים
131.4	1,026.6	130.4	1,042.8	145.3	1,126.0	חובות בביטחון גדל"ן מסחרי
16.0	125.0	17.8	142.4	16.5	127.9	חובות קמעונאיות ליחידים
503.5	3,933.7	472.9	3,783.2	505.9	3,921.9	חובות של עסקים קטנים
-	-	-	-	-	-	חובות בגין משכנתאות לדיור
41.8	326.7	45.5	364.0	42.1	325.4	חובות בגין איגוח
1.0	7.5	0.7	5.8	0.3	2.5	נכסים אחרים
921.7	7,201.1	862.4	6,899.4	945.1	7,324.6	סיכון CVA
9.2	72.0	5.7	45.7	5.1	39.2	סך הכל בגין סיכון אשראי
94.8	740.7	89.6	716.6	93.3	724.4	סיכונים שוק
1,025.8	8,013.9	957.8	7,661.7	1,043.5	8,088.2	סיכון תפעולי
	778.6		767.6		783.6	סך נכסי הסיכון
	1,070.7		1,092.8		1,071.9	הון עצמי רובד 1 הון כולל

באחוזים

9.7	10.0	9.7	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.4	14.3	13.3	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
⁽⁵⁾ 9.3	9.0	9.4	יחס הון עצמי מזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
⁽⁵⁾ 12.8	12.5	12.9	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים

- (1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 12.9%.
- (2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.5%. לאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.1 בדוחות הכספיים של הבנק](#).
- (3) הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).
- (4) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 12.8%.
- (5) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינם 9% ו-12.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 9.9% ו-13.4%, בהתאמה.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון [EDTF]

פעילויות עסקיות של הבנק כפי שתוארו לעיל יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי שלהלן מאפשר להבין התפלגות של נכסי הסיכון, פר סוג נכס סיכון, בין קווי הפעילות השונים. לצורך הצגת הקשר שבין פעילויות עסקיות של הבנק כפי שבאות לידי ביטוי בדוח הכספי לבין דרישות ההון של הבנק, הגילוי של נכסי הסיכון לפי חלוקה לפעילויות העסקיות השונות של הבנק בוצע בהתאם לקווי הפעילות של הבנק כפי שהוצגו בביאור 12 בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים של הבנק.

מידע זה נכלל לראשונה במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2015 בהתאם לדרישות הגילוי של ה-EDTF. לאור שינוי ההגדרה של מגזרים פיקוחיים שחלה בעקבות יישום הוראות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 3 בנובמבר 2014 בנושא דיווח על מגזרי פעילות, הגילוי ליום 31 בדצמבר 2015 הוצג מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה הפיקוחית החדשה.

טבלה מספר 9 - נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות: [EDTF]

31 במרס 2016								
במיליוני שקלים								
	ניהול	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי	
	פיננסי	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	בית	
סך הכל	אחר							
7,324.6	386.6	1.3	80.0	363.5	1,410.3	8.5	5,074.4	סיכון אשראי
39.2	39.2	-	-	-	-	-	-	סיכונים שוק
724.4	37.9	44.6	3.8	37.8	108.9	16.6	474.8	סיכון תפעולי
8,088.2	463.7	45.9	83.3	401.3	1,519.2	25.1	5,549.2	סך הכל
31 בדצמבר 2015								
במיליוני שקלים								
	ניהול	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי	
	פיננסי	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	בית	משקי בית
סך הכל	אחר							
7,201.1	408.5	33.8	52.6	595.7	1,157.8	9.2	4,943.5	סיכון אשראי
72.0	72.0	-	-	-	-	-	-	סיכונים שוק
740.7	89.8	48.2	2.0	12.2	138.8	13.7	436.0	סיכון תפעולי
8,013.8	570.3	82.0	54.6	607.9	1,296.6	22.9	5,379.5	סך הכל

* הוצג מחדש לאור יישום החוזר של הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח על מגזרי פעילות.

טבלה מספר 10 - תנועה בנכסים משוקללים בסיכון:

[EDTF]

הטבלה שלהלן מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג נכס סיכון.

- שינוי ב"היקף התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA.
- שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבת דרישות הון גבוהות יותר.
- "רכישות ומכירות" כוללות פעילות מכירת חשיפות, ככל שהיו, או השפעות מפעילות מכירה או רכישה של חברות מאוחדות.
- "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיזוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו. במהלך התקופה הבנק לא הפעיל שיטות CRM חדשות.

מידע זה נכלל לראשונה במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2015 בהתאם לדרישות הגילוי של ה-EDTF.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016

סיכון אשראי*	סיכונים שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני שקלים			
7,201.1	72.0	740.7	8,013.8
106.9	-32.8	-16.3	57.8
16.6	-	-	16.6
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,324.6	39.2	724.4	8,088.2

יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
שינוי כתוצאה מגידול בתיק
שינוי באיכות התיק
רכישות ומכירות
שינוי מתודולוגיה
אחר

יתרת סגירה ליום 31 במרס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סיכון אשראי*	סיכונים שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני שקלים			
6,918.9	33.2	698.7	7,650.8
333.6	38.8	42.0	414.4
(51.4)	-	-	(51.4)
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,201.1	72.0	740.7	8,013.8

יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
שינוי כתוצאה מגידול בתיק
שינוי באיכות התיק
רכישות ומכירות
שינוי מתודולוגיה
אחר

יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר

* סיכון אשראי נמדד בהתאם לחשיפות אשראי משוקללות בסיכון נטו מהשפעת שיטות להפחתת סיכונים אשראי (CRM).

יחס מינוף [נדבך 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק הוראת ניהול בנקאי תקין 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס מינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה, ולחזק את דרישות ההון מבוססות סיכון.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (מונה) מחולק במדידת החשיפה (מכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים. מדידת ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי).

מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים ייכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי.
 - לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.
- תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף כאמור החל מיום 1 בינואר 2018, למרות האמור לעיל:

1. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.
2. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. הבנק עומד ביחס המינוף הקבוע בהוראה.

טבלה מספר 11 - יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים:

[נדבך 3]

31 במרס 2016		31 בדצמבר 2015		
במיליוני שקלים		במיליוני שקלים		
783.6	778.6	14,579.3	14,989.5	הון רובד 1
				סך החשיפות
באחוזים		באחוזים		
5.4%	5.2%	5.0%	5.0%	יחס מינוף
				יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

טבלה מספר 12 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2016	במיליוני שקלים
14,219.5	13,794.8	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
55.3	26.4	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
614.0	668.0	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
100.8	90.1	התאמות אחרות
14,989.5	14,579.3	חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה מספר 13 - יחס המינוף:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2016	במיליוני שקלים
14,130.6	13,829.9	חשיפות מאזניות
(5.4)	(6.7)	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות) סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רוברד 1
14,125.2	13,823.2	סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
232.0	78.8	חשיפות בגין נגזרים
18.4	9.3	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
-	-	(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	-	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	(קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
250.4	88.1	סך החשיפות בגין נגזרים
-	-	חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
-	-	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך

טבלה מספר 13 - יחס המינוף: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2016
במיליוני שקלים	
1,698.5	1,825.4
(1084.5)	(1,157.3)
614.0	668.0
778.6	783.6
14,989.5	14,579.3
יחס מינוף באחוזים	
5.2%	5.4%

חשיפות מאזניות
חשיפות חוץ מאזניות אחרות
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)

פריטים חוץ מאזניים

הון וסך החשיפות
הון רובד 1
סך החשיפות

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

בחישוב יחס המינוף לרוב אין פער בין סך הנכסים במאזן לבין החשיפות המאזניות ששימשו לחישוב יחס המינוף, למעט ההפרשה הקבוצתית שהוספה לחשיפות המאזניות לצורך החישוב.

חשיפות סיכון, הערכה וניהול הסיכונים

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים [EDTF]

הממשל התאגידי התומך בניהול הסיכונים וההון בבנק מתחלק לשתי רמות: ברמה הראשונה נמצא הדירקטוריון, אשר מחזיק באחריות העליונה לניהול הסיכונים וההון, ברמה השנייה נמצאת הנהלת הבנק הבכירה, אשר מוציאה לפועל את מדיניות ניהול הסיכונים תוך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים כולל את משתתפי מערך ניהול הסיכונים וכולל הגדרת האחריות והתפקידים של כל אחד מהם. מסגרת זו מתבססת על ארבעה קווים מרכזיים, מעגל הפיקוח ושלושה קווי הגנה. במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים במבנה ו/או אופן הפעילות או התפתחויות אחרות בכל הקשור לממשל התאגידי לניהול הסיכונים בבנק.

לפירוט בדבר ממשל תאגידי לניהול הסיכונים המבנה הארגוני והחלוקה לפי עקרון של שלושת קווי ההגנה ומעגלי הפיקוח ראה [דוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

תרבות הסיכונים

[EDTF]

הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית המבוססת על ניהול סיכונים איתן, אשר תומכת בהתנהגות מקצועית ואחראית. לצורך השגת מטרה זו, הדירקטוריון והנהלה הבכירה:

- יחזיקו בידע ומומחיות מספקים על כל קווי הפעילות המשמעותיים על מנת להבטיח את יעילות קווי המדיניות, הבקורות, ומערכות ניטור הסיכונים בגין אותן פעילויות. בנוסף הם יודאו שלפונקציות ניהול הסיכון השונים יש את הידע המקצועי, מומחיות, מידת שמרנות ההולמת את תיאבון הסיכון של הבנק וכלים לביצוע תפקידם.
- יעודדו זיהוי והעלאת סוגיות סיכון על ידי כלל העובדים בבנק, מבלי להסתמך לצורך כך על פונקציות ניהול הסיכונים או הביקורת הפנימית. מטרה זו תושג, בין היתר, באמצעות קיום דיונים פתוחים וכנים, המעודדים הצפה של חולשות וסוגיות טעונות.
- הסדרת ערוצי דיווח דיסקרטיים כדי לעודד דיווח ללא חשש מחשיפה אישית וכד'.
- יודאו הגדרה ברורה של סמכויות ואחריות דיווחית (Accountability) כך שעובדי הבנק יבינו את תפקידם ואחריותם לסיכון, כמו גם את סמכותם לפעול בקשר לכך. כלומר, כל אחד נדרש להבין את אחריותו לא רק לפעילות העסקית, אלא גם לסיכונים הנובעים ממנה. גבולות הגזרה שיקבעו על ידי הדירקטוריון (בעת אישור התיאבון לסיכון) יוטמעו בבנק כך שכל אחד מהעובדים יידע אילו סיכונים מותר לו לקחת במסגרת קבלת ההחלטות השוטפות שבתחום אחריותו.
- יודאו כי שיקולי ניהול הסיכונים מהווים מרכיב מרכזי בהחלטות אסטרטגיות ושוטפות. מצופה שהדירקטוריון והנהלה, בסיועו של מנהל הסיכונים הראשי, שיהיה נוכח בפורומים המשמעותיים, יאתגרו את ההצעות המועלות להחלטה ולצד בחינתם מהיבטים עסקיים יבחנו אותן גם מהיבטי סיכון.
- יעודדו שיתוף מידע ותקשורת פנים-ארגונית, הן אופקי לרוחב הארגון והן אנכי במעלה שרשרת הניהול, באופן המסייע לקבלת החלטות אפקטיביות, למשל באמצעות דיווחים, ועדות ופורומים שונים המשתפים מגוון גורמים מיחידות ארגוניות שונות.

- יודאו התאמה של מדיניות התגמול לתיאבון הסיכון, יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח, יעדים פיננסיים ואיתנות הכוללת של התאגיד הבנקאי, תוך איזון הולם בין סיכון לתגמול. בהתאם לכך, מדיניות התגמול לשימור הון ואיתנות פיננסית של התאגיד הבנקאי בטווח הארוך תוך התייחסות למדדי ביצוע מותאמי סיכון.

תאבון הסיכון

[EDTF]

תיאבון הסיכון הינו הכמות וסוג הסיכון, ברמה הכוללת, אותו הבנק מסוגל ומעוניין לשאת על מנת להשיג את יעדי העסקיים. זהו אחד מהשלבים הראשונים המייצגים את אסטרטגיית לקיחת הסיכונים. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. תיאבון הסיכון מוגדר בראיה צופה פני עתיד במטרה לתמוך באסטרטגיה העסקית תוך שמירה והגנה על יציבות הבנק.

קשירת תיאבון הסיכון לאסטרטגיה העסקית של הבנק מהווה השפעה משמעותית על האופן בו פועל מערך ניהול הסיכונים בבנק.

הנהלת הבנק אחראית לכל הפעילות השוטפת ולעמידתו בעקרונות תיאבון הסיכון ע"י הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון מתאימות לפעילויות הבנק בהתאם לתיאבון הסיכון.

מסמך תיאבון הסיכון מוגש לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון לאחר דיון בהנהלה ובוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה של הדירקטוריון. מטרת מסמך תיאבון הסיכון הינה להבטיח את עריכת התהליך השיטתי והמסודר לגיבוש הצהרת תיאבון הסיכון וקביעת יעדי ההון כחלק מהבסיס לתכנון הפעילות העסקית השוטפת במקביל להבטחת יציבות הבנק.

לבנק תיאבון סיכון נמוך הבא לידי ביטוי בתמהיל הפעילות ובשיעורי הצמיחה הסולידיים שלו. מסגרת תיאבון הסיכון של הבנק נתמכת במאפייני ליבה המגדירים למעשה את הצהרת תיאבון הסיכון.

- יחס הון עצמי רובד 1 המורכב כולו מהון עצמי מוחשי והגבוה מהמינימום הרגולטורי הנדרש.
- מדיניות ניהול נזילות שמרנית – הבנק שומר על יחסי נזילות גבוהים יחסית הן על פי המודל הפנימי שלו והן על פי מודל כיסוי הנזילות (LCR) שאומץ על ידי בנק ישראל.

סיכון אשראי [נדבך 3]

ניתוח של חשיפות סיכון אשראי וניהול סיכון האשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלוה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ- 90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאושרות מדי שנה על ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, את המגבלות ואת הבטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- לקוחות עסקיים, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה למנכ"ל הבנק.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על פי מדרג סמכויות שאושר על ידי הדירקטוריון. הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שסייעו בניהולו היעיל.

מערכות מדידה ומעקב – בבנק נעשה שימוש במספר מערכות ממוחשבות לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי המסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי. לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לוויים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. במהלך 2015 הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים ומודלים אלו משולבים במערכת חיתום אשראי צרכני. בתחום המשכנתאות ברשות הבנק מודל מומחה, במהלך 2014 פותח מודל בקשה סטטיסטי, שתוקף ופותח טכנולוגית במהלך 2015, המודל יכנס לשימוש במחצית הראשונה של 2016 וישולב באסטרטגיית תמחור המשכנתא.

בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אילו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור כנדרש בנוהל בנקאי תקין 314.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי.

שיטות להפחתת סיכון האשראי

במטרה להפחית את סיכון האשראי הבנק פועל על פי מדיניות, נהלים ותהליכי עבודה לקבלת בטוחות וניהולן, שיעורי הסתמכות על בטוחות, רישום הבטוחות וכד'.

בטוחות – הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שעבוד רכב, צ'קים, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטוחות מותאמים לנסיבות ההלוואה. בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטוחות ולעדכון ערכם.

הלימות ההון בגין סיכון אשראי

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקזז מהאשראי לציבור בטוחות המותרים בניכוי על פי הוראות אלו. בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחסכונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך סחירים.

הפיקדונות והחסכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכנות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחסכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

ממשל תאגידי לניהול סיכון אשראי

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים במבנה ו/או אופן הפעילות או התפתחויות אחרות בכל הקשור לממשל התאגידי לניהול סיכון האשראי בבנק. לפירוט בדבר ממשל תאגידי לניהול הסיכונים המבנה הארגוני והחלוקה לפי עקרון של שלושת קווי ההגנה ומעגלי הפיקוח בכל הקשור לניהול סיכון האשראי ראה [בדוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

טיפול באשראי בעייתי

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור זיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד', ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים או הכללתו ברשימת מעקב (לקוחות בעלי תסמינים שליליים, על פי קריטריונים שהוגדרו בנהלי הבנק, ואשר הוחלט כי אין צורך בסיווגם). ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה, ההמלצות מדווחות למחלקת החשבות באגף הכספים.

כאשר מזהה מחלקת סקטור הנדל"ן או היחידה לבנקאות מסחרית שבמערך אשראי ותפעול סניפים כי לווה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מידי בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מידיות באם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב.

באשראי הקמעונאי – כאשר הלוואה נכנסת לפיגור – מוקד הגביה מטפל בגביית פיגורים עד עומק פיגור 3, הלוואות שמעבר לעומק הפיגור הנ"ל מועברת לטיפול מחלקת הגביה. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף, מרמה, חשד לבריחת לווים לחו"ל וכד' העברת התיק על ידי הסניף למחלקת הגביה מתבצעת מיידית ללא תלות בגובה הפיגור. מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים במסגרת פעולת הגביה בבנק, ומפקחת על עבודת עורכי הדין וקבלני המשנה המעורבים בהליכי הגביה.

הנהלת הבנק שואפת להסדיר עם לווים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק הלוואה קיימים בטחונות מספיקים.

במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, ינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב.

קיים בבנק מערך נהלים מסודר הן באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין מנהלי האשראי למחלקת הגביה.

בקרות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי, הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים. הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם באופן עקבי את המדיניות ואת שיטות לכימות הפרשה להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים בהתאם לנדרש ליישום זהיר של הוראות הפיקוח על הבנקים וכללי החשבונאות המקובלים שאומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל. במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים באופן מדידת הפרשה להפסדי אשראי. לפירוט ראה [בדוח על הסיכונים לשנת 2015](#). למידע נוסף בדבר חובות בעייתיים והפרשה להפסדי אשראי ראה [ביאור – בתמצית הדוחות כספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 במרס 2016](#).

ניתוח חשיפות אשראי בגין הלוואות לדיור:

פעילות הבנק בתחום הלוואות לדיור הינה בכללותה עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה, לשם כך מועדפים לקוחות בעלי המאפיינים הבאים: לקוחות ביישובים במרכז הארץ, הנכס משועבד בהלוואות בשעבוד נדל"ן נמצא באזור המוגדר על-ידי הבנק כאזור מועדף, והכנסת המשפחה ברוטו אינה פחותה מההכנסה הממוצעת במשק. החל משנת 2011, ירד שיעור המימון בהלוואות לדיור שנותן הבנק באופן ניכר ובשנת 2015 כ- 87% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

שיעור המימון הממוצע בבנק – יתרת הלוואה חלקי שווי הנכסים המשוער, כפי שנבדק ביחס לתיק האשראי הקיים בבנק, נמוך מאוד ועומד על כ- 28% (שווי הנכסים המשוער מחושב ממועד השמאות האחרונה, על פי מדד מחירי הדיור שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בחלוקה על פי אזורים גיאוגרפיים ועפ"י מספר חדרים).

טבלה 14 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/15	30/06/15	30/09/15	31/12/15	31/03/16	
233	339	204	277	331	ביצועים במטבע ישראלי
43	40	70	37	59	ביצועים במט"ח
276	379	274	314	390	סה"כ ביצוע (2)
(2%)	37%	(28%)	15%	24%	אחוז הגידול ביחס לשנה קודמת

טבלה 15 - נתונים כלליים על ביצועי משכנתאות שניתנו בש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/15	30/06/15	30/09/15	31/12/15	31/03/16	
76	95	89	96	122	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ- 5 שנים
209	235	232	234	241	תקופת ההלוואה ממוצעת בחודשי הכנסה לנפש בממוצע (ש"ח)
5,839	5,179	4,196	4,373	4,468	

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/15	30/06/15	30/09/15	31/12/15	31/03/16	
(2) התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס (LTV)					
91%	85%	87%	85%	88%	0%-60%
9%	15%	13%	15%	12%	61%-75%
0%	0%	0%	0%	0%	מעל 75%
(2) התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים					
91%	92%	94%	96%	92%	0%-40%
9%	8%	6%	4%	8%	מעל 40%
25%	24%	21%	24%	23%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
(3) 0%	2%	2%	1%	2%	אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60% ושיעור החזר מעל 40%
התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח)					
61%	57%	61%	57%	58%	0-500
26%	27%	26%	27%	25%	500-1,000
13%	16%	13%	16%	17%	מעל 1,000 (1)
405	474	459	460	528	סכום הלוואה ממוצעת
15	5	13	15	12	הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה מספר הלוואות
42	12	52	32	39	סכום כולל (מיליוני ש"ח)

(1) הלוואות חדשות בלבד

(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים

(3) פחות מ- 1%

שיעור החזר מההכנסה הקבועה:

שיעור החזר מההכנסה בהלוואה לדיור משמש מדד ליכולתו של הלקוח להיפרע מההלוואה אותה נטל. ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות המגבילות, בהתייחס להלוואות לדיור, את שיעור החזר מן ההכנסה, את חלק ההלוואה שניתן בריבית משתנה ואת התקופה הסופית לפירעון ההלוואה בחודש ספטמבר 2014 פורסם על ידי בנק ישראל הנחיות מרכזות בנושא מגבלות על הלוואות לדיור.

הבנק מקפיד ששיעור החזר החודשי של ההלוואה המבוקשת יעמוד בכללי הוראות בנק ישראל והתיאבון לסיכון של הבנק. בהתאם לכך בביצועי הלוואות לדיור ברבעון הראשון לשנת 2016 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ- 23% לעומת 25% בתקופה המקבילה אשתקד. 76% מתיק האשראי לדיור ניתן ללקוחות בעלי יחס החזר להכנסה הנמוך מ-40%. בנוסף, 5% בלבד מתיק האשראי לדיור ניתן ללקוחות בעלי יחס החזר להכנסה גבוה מ-40% ששיעור המימון שלהם היה גבוה מ-60%. ברבעון הראשון לשנת 2016 כ- 2% מביצועי הלוואות לדיור ניתנו ללקוחות בעלי יחס החזר להכנסה גבוה מ-40% ששיעור המימון שלהם היה גבוה מ-60%.

התפלגות התיק לפי שיעור מימון:

במדיניות האשראי של השנים האחרונות הבנק החליט להקטין את החשיפה לסיכונים אשראי על-ידי הגבלת שיעור המימון המרבי, עד ל- 75% מערך הנכס המשועבד, בעקבות ההוראות שפרסם המפקח על הבנקים. בהתאם לכך 80% מתיק האשראי לדיור ניתן בשיעור מימון מקורי של עד 60%.

על פי מדיניות האשראי, הבנק לא מעניק הלוואות בהן קיים אלמנט של דחיית תשלומי קרן וריבית לתקופות ארוכות. יתרת הלוואות המובטחות בשעבוד משני או כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת אינה מהותית. אין בבנק הלוואות לדיור בהן המידע אינו שלם.

בהתאם להוראות בנק ישראל הבנק לא מעניק הלוואות לתקופה העולה על 30 שנים.

ברבעון הראשון לשנת 2016 כ- 16.4% מסך ביצועי האשראי לדיור (64.0 מיליוני ש"ח) ניתנו לתקופה העולה על 25 שנים לעומת כ- 11.7% (32.3 מיליוני ש"ח) בתקופה המקבילה אשתקד. תקופת ההלוואה המקורית של 83.6% מיתרת תיק האשראי לדיור נמוכה מ 25 שנים.

התפלגות התיק לפי אזור גיאוגרפי:

תיק האשראי לדיור של הבנק מפוזר בין לווים רבים שרובם רכשו נכסים ומרוכז במרכז הארץ. 43% מהתיק ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

מידע בדבר חשיפות אשראי:

טבלה מספר 16 - חשיפות סיכון אשראי ברוטו לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי⁽¹⁾:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015		31 במרס 2015		31 במרס 2016		
חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוצעות	חשיפות סיכון אשראי ברוטו(2)	חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוצעת	חשיפות סיכון אשראי ברוטו(2)	חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוצעת	חשיפות סיכון אשראי ברוטו(2)	
במיליוני שקלים						
12,197.3	11,983.4	12,399.1	12,713.9	12,101.1	12,329.1	הלוואות ⁽³⁾
951.8	1,221.5	627.5	523.6	1,039.9	876.0	אגרות חוב ⁽⁴⁾⁽⁷⁾
118.1	261.3	29.7	30.7	129.9	78.1	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ⁽⁵⁾
1,643.0	1,698.5	1,457.6	1,468.1	1,732.4	1,825.4	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
387.4	408.2	394.8	393.8	401.5	450.3	ונכסים אחרים ⁽⁶⁾⁽⁷⁾
15,297.6	15,572.9	14,908.7	15,130.2	15,404.8	15,558.8	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של המכשירים הנגזרים.
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.
- (7) הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 וביאור 1.4.2 בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 17 - סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾:

[נדבך 3]

31 במרץ 2016

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך הכל חשיפה	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	מדינה
556.1	16.9	573.0	-	-	ארצות הברית
29.0	-	29.0	-	-	צרפת
32.3	-	32.3	-	-	אנגליה
144.0	24.6	168.6	-	-	מדינות אחרות
761.4	41.5	802.9	-	-	סך הכל החשיפות למדינות זרות

31 במרץ 2015

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך הכל חשיפה	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	מדינה
381.9	20.8	402.7	-	-	ארצות הברית
37.1	-	37.1	-	-	צרפת
41.0	4.8	45.8	-	-	אנגליה
346.1	16.6	362.7	-	-	מדינות אחרות
806.1	42.2	848.3	-	-	סך הכל החשיפות למדינות זרות

31 בדצמבר 2015

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך הכל חשיפה	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	מדינה
629.7	21.1	590.4	-	-	ארצות הברית
25.0	-	25.0	-	-	צרפת
56.9	12.4	69.3	-	-	אנגליה
230.2	13.7	243.9	-	-	מדינות אחרות
941.8	47.2	989.0	-	-	סך הכל החשיפות למדינות זרות

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות מזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הבנק פועל בישראל בלבד. לאור זאת החשיפה למדינות זרות הינה באמצעות אשראי לתושבי חוץ, פיקדונות בבנקים והשקעה בניירות ערך זרים.

על פי מדיניות האשראי של הבנק, ההלוואות מוענקות לתושבים זרים בעלי מעמד סוציו-אקונומי גבוה, אשר הינם תושבי צפון אמריקה ומערב אירופה בעיקרם. לפירוט נוסף ראה [פרק חשיפות למדינות זרות בדוח הדירקטוריון של הדוחות הכספיים](#).

טבלה מספר 18 - חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾:
[נדבך 3]

31 במרס 2016						
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾	עסקאות			
			במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾	אג"ח ⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾	
במיליוני שקלים						
2,941.9	-	-	-	874.2	2,067.8	חובות של ריבוניות
0.9	-	-	-	0.9	-	חובות של יישויות סקטור ציבורי
129.2	-	-	13.8	0.9	114.5	חובות של תאגידים בנקאיים
2,473.7	-	830.4	64.2	-	1,579.0	חובות של תאגידים
14.0	-	-	-	-	14.0	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,835.9	-	445.3	-	-	1,390.5	חובות קמעונאיים ליחידים
230.1	-	21.2	-	-	208.9	חובות של עסקים קטנים
7,482.8	-	528.4	-	-	6,954.4	חובות בגין משכנתאות לדיור
450.3	450.3	-	-	-	-	נכסים אחרים*
15,558.8	450.3	1,825.4	78.1	876.0	12,329.1	סך הכל
31 במרס 2015						
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾	עסקאות			
			במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾	אג"ח ⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾	
במיליוני שקלים						
3,292.2	-	-	-	500.5	2,791.8	חובות של ריבוניות
1.0	-	-	-	1.0	-	חובות של יישויות סקטור ציבורי
304.4	-	-	30.7	10.1	263.6	חובות של תאגידים בנקאיים
1,911.3	-	689.7	-	12.0	1,209.6	חובות של תאגידים
29.1	-	-	-	-	29.1	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,621.0	-	273.7	-	-	1,347.3	חובות קמעונאיים ליחידים
248.0	-	16.4	-	-	231.5	חובות של עסקים קטנים
7,329.4	-	488.3	-	-	6,841.1	חובות בגין משכנתאות לדיור
393.8	393.8	-	-	-	-	נכסים אחרים*
15,130.2	393.8	1,468.1	30.7	523.6	12,713.9	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
 (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.
 (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
 (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
 (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
 (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.
 * לאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 18 - חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾	עסקאות במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾		אשראי ⁽³⁾	
			אג"ח ⁽⁴⁾	במיליוני שקלים		
3,024.2	-	-	-	1,207.9	1,816.3	חובות של ריבוניות
0.9	-	-	-	0.9	-	חובות של יישויות סקטור ציבורי
170.0	-	-	32.7	0.9	136.4	חובות של תאגידים בנקאיים
2,510.2	-	759.4	228.6	11.7	1,510.5	חובות של תאגידים
14.6	-	-	-	-	14.6	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,692.8	-	-	-	-	1,272.8	חובות קמעונאיים ליחידים
224.9	-	5.7	-	-	219.2	חובות של עסקים קטנים
7,527.0	-	513.4	-	-	7,013.6	חובות בגין משכנתאות לדירור
408.2	408.2	-	-	-	-	נכסים אחרים
15,572.9	408.2	1,698.5	261.3	1,221.5	11,983.4	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
 (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.
 (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
 (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
 (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
 (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי: [נדבך 3]

31 בדצמבר 2015									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (4)				
הפסדי אשראי (4)			מזה			דירוג ביצוע אשראי (7)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (5)	חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	סך הכל	סך הכל
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	0.1	0.5	-	0.5	0.5
-	-	-	-	-	2.4	2.4	-	2.4	2.4
-	-	-	0.3	0.3	2.4	2.7	0.3	14.1	14.4
5.6	-	(0.8)	7.6	8.4	1,131.6	1,834.1	8.4	1,749.7	1,834.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.8	-	0.2	3.1	7.1	488.9	515.9	7.1	508.8	515.9
-	-	-	-	-	0.1	0.1	-	0.1	0.1
0.2	0.6	0.3	0.8	0.8	27.4	28.6	0.8	27.8	28.6
-	-	-	-	-	3.3	3.4	-	3.4	3.4
0.1	-	(0.1)	0.2	0.3	16.8	18.5	0.3	18.2	18.5
-	-	-	-	-	6.7	7.6	-	7.6	7.6
0.3	0.1	0.1	-	-	165.8	168.4	-	360.3	360.3
-	-	(0.1)	-	-	27.0	34.1	-	34.1	34.1
0.1	-	-	-	-	13.1	15.2	-	16.1	16.1
9.1	0.7	(0.4)	12.0	16.9	1,885.6	2,631.5	16.9	2,743.1	2,836.0
סך הכל מסחרי									
60.2	4.8	0.5	-	170.1	7,023.9	7,537.4	170.1	7,255.8	7,537.4
45.1	31.2	40.3	16.0	36.2	1,091.4	1,530.5	36.2	1,469.1	1,530.5
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	11,468.0	11,903.9
פעילות בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	2.5	2.5
-	-	-	-	-	-	-	-	1,299.4	1,299.4
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	12,769.9	13,205.8
סך הכל פעילות בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	1.6	1.6
-	-	-	-	-	-	-	-	458.1	458.1
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	13,229.6	13,665.5
סך הכל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. סלל: חובות - 10,000.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,771.0 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים 195.1 - מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוח - 1,698.5 מיליוני ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניחת ערך שנשאלו או נרמסו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוח, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאקו בסעיף התחייבויות אחרות)
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שביגן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצת רכישה מסוימת הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 76.0 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצת אל בסך של 145.2 מיליוני ש"ח.
- (7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי: (המשך) [נדבך 3]

31 במרץ 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי סלל ⁽⁴⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה			דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁸⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁸⁾	סך הכל	סך הכל
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	0.1	0.5	-	0.5	0.5
-	-	-	-	-	0.7	0.7	-	0.7	0.7
-	-	-	-	-	2.1	42	-	24.8	24.8
5.2	0.1	(1.1)	15.1	16.5	1,087.3	1,730.1	16.5	1,709.4	1,730.1
2.0	-	(0.6)	1.4	3.5	398.6	434.6	3.5	431.1	434.6
-	-	-	-	-	0.1	0.1	-	0.1	0.1
0.3	0.2	-	3.1	3.2	37.2	38.0	3.2	34.8	38.0
-	-	-	-	-	6.7	6.8	-	6.8	6.8
0.2	(0.1)	(0.1)	0.3	0.3	17.9	18.3	0.3	18.0	18.3
0.1	-	0.1	-	0.5	11.7	11.7	0.5	11.2	11.7
0.3	-	-	-	-	79.1	80.7	-	102.8	102.8
-	-	(0.1)	0.1	0.4	31.9	41.5	1.1	40.4	41.5
0.1	-	-	-	-	24.1	26.2	-	27.2	27.2
8.2	0.2	(1.8)	20.0	24.4	1,697.5	2,393.4	25.1	2,407.8	2,437.1
61.4	0.8	(2.3)	0.1	192.3	6,914.4	7,403.0	192.3	7,045.6	7,403.0
37.5	7.6	9.1	13.6	33.5	1,013.0	1,296.6	33.5	1,235.3	1,296.6
107.1	8.6	5.0	33.7	250.2	9,624.9	11,093.0	250.9	10,688.7	11,136.7
-	-	-	-	-	-	-	-	54.3	54.3
-	-	-	-	-	-	-	-	663.5	663.5
107.1	8.6	5.0	33.7	250.2	9,624.9	11,093.0	250.9	11,406.5	11,854.5
-	-	-	-	-	31.8	31.8	-	34.1	34.1
-	-	-	-	-	-	-	-	64.9	64.9
107.1	8.6	5.0	33.7	250.2	9,656.7	11,124.8	250.9	11,505.5	11,953.5

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. סלל: ליום 31.03.15: חובות - 9,656.7 מיליוני ש"ח, אג"ח - 789.7 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 39.0 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,468.1 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח ונייחת ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) סלל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)

(5) סלל הלוואות לדיוור אשר הועמדו לקבוצת רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, בסך של 124.3 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצת אלו בסך של 115.0 מיליוני ש"ח

(6) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(7) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי: (המשך) [נדבך 3]

31 בדצמבר 2015									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (4)				
הפסדי אשראי (4)			מזה			דיחוג ביצוע אשראי (7)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מגום	בעייתיות (5)	חובות (6)	סך הכל	בעייתיות (8)	סך הכל	סך הכל
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	0.1	0.5	-	0.5	0.5
-	-	-	-	-	2.4	2.4	-	2.4	2.4
-	-	-	0.3	0.3	2.4	2.7	0.3	14.1	14.4
5.6	-	(0.8)	7.6	8.4	1,131.6	1,834.1	8.4	1,749.7	1,834.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.8	-	0.2	3.1	7.1	488.9	515.9	7.1	508.8	515.9
-	-	-	-	-	0.1	0.1	-	0.1	0.1
0.2	0.6	0.3	0.8	0.8	27.4	28.6	0.8	27.8	28.6
-	-	-	-	-	3.3	3.4	-	3.4	3.4
0.1	-	(0.1)	0.2	0.3	16.8	18.5	0.3	18.2	18.5
-	-	-	-	-	6.7	7.6	-	7.6	7.6
0.3	0.1	0.1	-	-	165.8	168.4	-	360.3	360.3
-	-	(0.1)	-	-	27.0	34.1	-	34.1	34.1
0.1	-	-	-	-	13.1	15.2	-	16.1	16.1
9.1	0.7	(0.4)	12.0	16.9	1,885.6	2,631.5	16.9	2,743.1	2,836.0
סך הכל מסחרי									
60.2	4.8	0.5	-	170.1	7,023.9	7,537.4	170.1	7,255.8	7,537.4
45.1	31.2	40.3	16.0	36.2	1,091.4	1,530.5	36.2	1,469.1	1,530.5
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	11,468.0	11,903.9
פעילות בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	2.5	2.5
-	-	-	-	-	-	-	-	1,299.4	1,299.4
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	12,769.9	13,205.8
סך הכל פעילות בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	1.6	1.6
-	-	-	-	-	-	-	-	458.1	458.1
114.4	36.7	40.4	28.0	223.2	10,000.9	11,699.4	223.2	13,229.6	13,665.5
סך הכל									

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. סלל: חובות - 10,000.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,771.0 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים 195.1 - מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,698.5 מיליוני ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח ונייחת ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאן בסעיף התחייבויות אחרות)
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 76.0 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אל בסך של 145.2 מיליוני ש"ח.
- (7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

טבלה מספר 20 - איכות אשראי** ופיגורים:
[נדבך 3]

ליום 31 במרץ 2016						
(בלתי מבוקר)						
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	פעילות לזיום בישראל
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים		
ציבור מסחרי						
0.1	0.1	1,115.6	5.3	0.4	1,109.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.6	2.2	471.7	2.9	2.5	466.3	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	293.2	-	-	293.2	שרותים פיננסים
0.1	0.1	81.2	1.1	0.3	79.8	מסחרי - אחר
0.8	2.4	1,961.7	9.3	3.2	1,949.2	סך הכל מסחרי
27.0	185.1	7,054.0	-	185.1	6,868.9	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
12.2	9.1	1,105.0	17.6	19.5	1,067.9	אנשים פרטיים - אחר
40.0	196.6	10,120.7	26.9	207.8	9,886.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
40.0	196.6	10,120.7	26.9	207.8	9,886.0	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחול
40.0	196.6	10,120.7	26.9	207.8	9,886.0	סך הכל
ליום 31 במרץ 2015						
(בלתי מבוקר)						
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	פעילות לזיום בישראל
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים		
ציבור מסחרי						
0.3	0.1	1,087.3	11.6	0.3	1,075.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	0.8	398.6	1.4	2.1	395.1	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	79.1	-	-	79.1	שרותים פיננסים
0.4	0.5	132.5	3.5	0.8	128.2	מסחרי - אחר
0.7	1.4	1,697.5	16.5	3.2	1,677.8	סך הכל מסחרי
38.5	192.2	6,914.4	0.1	⁽⁶⁾ 192.2	6,722.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
9.8	9.7	1,013.0	13.5	19.8	979.7	אנשים פרטיים - אחר
49.0	203.3	9,624.9	30.1	215.2	9,379.6	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
49.0	203.3	9,624.9	30.1	215.2	9,379.6	סך הכל פעילות בישראל
-	-	31.8	-	-	31.8	בנקים בחול
49.0	203.3	9,656.7	30.1	215.2	9,411.4	סך הכל

טבלה מספר 20 - איכות אשראי** ופיגורים: (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015							פעילות לווים בישראל
(מבוקר)							
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾			לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים		
ציבור מסחרי							
-	-	1,131.6	5.4	-	1,126.2	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.7	3.0	488.9	3.1	4.0	481.8	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	
-	-	165.8	-	-	165.8	שרותים פיננסים	
0.1	0.1	99.3	1.3	0.1	97.9	מסחרי - אחר	
0.8	3.1	1,885.6	9.8	4.1	1,871.7	סך הכל מסחרי	
32.2	164.6	7,023.9	-	170.1	6,853.8	אנשים פרטים - הלוואות לדיור	
10.1	10.7	1,091.4	15.9	20.1	1,055.4	אנשים פרטיים - אחר	
43.1	178.4	10,000.9	25.7	194.3	9,780.9	סך הכל ציבור- פעילות בישראל	
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל	
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל	
43.1	178.4	10,000.9	25.7	194.3	9,780.9	סך הכל פעילות בישראל	
-	-	-	-	-	-	בנקים בחול	
43.1	178.4	10,000.9	25.7	194.3	9,780.9	סך הכל	

טבלה מספר 21 - הפרשה להפסדי אשראי:

[נדבך 3]

ליום 31 במרץ 2016					
(בלתי מבוקר)					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,717.0	-	21.5	1,738.5	-	1,738.5
244.7	7,054.0	1,083.5	8,382.2	-	8,382.2
1,961.7	7,054.0	1,105.0	10,120.7	-	10,120.7
79.6	6,751.1	-	6,830.7	-	6,830.7
(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
(**) מזה:					
6.9	-	17.6	24.5	-	24.5
חובות בארגון מחדש					
2.4	-	-	2.4	-	2.4
חובות פגומים אחרים					
9.3	-	17.6	26.9	-	26.9
סך הכל חובות פגומים					
2.4	185.1	9.1	196.6	-	196.6
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
0.8	-	10.4	11.2	-	11.2
חובות בעייתיים אחרים					
12.5	185.1	37.1	234.7	-	234.7
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
5.6	-	11.9	17.5	-	17.5
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
1.8	51.0 ⁽²⁾	40.5	93.3	-	93.3
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾ (*)					
7.4	51.0	52.4	110.8	-	110.8
סך הכל (**)					
0.3	51.0	-	51.3	-	51.3
(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
0.4	-	11.8	12.2	-	12.2
(**) מזה: בגין חובות פגומים					
ליום 31 במרץ 2015					
יתרת חוב רשומה					
1,366.8	0.1	22.0	1,388.9	-	1,388.9
330.7	6,914.3	991.0	8,236.0	31.8	8,267.8
1,697.5	6,914.4	1,013.0	9,624.9	31.8	9,656.7
סך הכל חובות (**)					
124.3	6,691.3	-	6,815.6	-	6,815.6
(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
(**) מזה:					
7.3	-	13.5	20.8	-	20.8
חובות בארגון מחדש					
9.2	0.1	-	9.3	-	9.3
חובות פגומים אחרים					
16.5	0.1	13.5	30.1	-	30.1
סך הכל חובות פגומים					
1.4	192.2	9.7	203.3	-	203.3
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
1.8	-	10.1	11.9	-	11.9
חובות בעייתיים אחרים					
19.7	192.3	33.3	245.3	-	245.3
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
6.1	-	4.2	10.3	-	10.3
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי ⁽³⁾					
0.6	60.8 ⁽²⁾	32.7	94.1	-	94.1
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾ (*)					
6.7	60.8	36.9	104.4	-	104.4
סך הכל (**)					
0.4	60.8	-	61.2	-	61.2
(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
0.7	-	4.2	4.9	-	4.9
(**) מזה: בגין חובות פגומים					

טבלה מספר 21 - הפרשה להפסדי אשראי: (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015 ⁽³⁾						
(מבוקר)						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה
1,714.2	-	1,714.2	20.2	-	1,694.0	חובות שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾
8,286.7	-	8,286.7	1,071.2	7,023.9	191.6	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾ (*)
10,000.9	-	10,000.9	1,091.4	7,023.9	1,885.6	סך הכל חובות (**)
6,835.5	-	6,835.5	-	6,759.5	76.0	(*) מזה: לפי עומק הפיגור (**) מזה:
23.3	-	23.3	15.9	-	7.4	חובות בארגון מחדש
2.4	-	2.4	-	-	2.4	חובות פגומים אחרים
25.7	-	25.7	15.9	-	9.8	סך הכל חובות פגומים
178.4	-	178.4	10.7	164.6	3.1	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
15.9	-	15.9	9.4	5.5	1.0	חובות בעייתיים אחרים
220.0	-	220.0	36.0	170.1	13.9	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
15.2	-	15.2	9.0	-	6.2	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾
96.4	-	96.4	35.5	59.8 ⁽²⁾	1.1	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾ (*)
111.6	-	111.6	44.5	59.8	7.3	סך הכל (**)
60.1	-	60.1	-	59.8	0.3	(*) מזה: לפי עומק הפיגור
9.5	-	9.5	9.0	-	0.5	(**) מזה: בגין חובות פגומים

טבלה מספר 22 - תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי:

[נדבך 3]

ליום 31 במרס 2016

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל במיליוני שקלים	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
114.4	-	114.4	45.1	60.2	9.1
12.3	-	12.3	15.0	(2.9)	0.2
(15.3)	-	(15.3)	(9.4)	(5.8)	(0.1)
2.4	-	2.4	2.3	-	0.1
(12.9)	-	(12.9)	(7.1)	(5.8)	-
(8.6)	-	(8.6)	(7.6)	(0.8)	(0.2)
113.8	-	113.8	53.0	51.5	9.3
3.0	-	3.0	0.6	0.5	1.9

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי*
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה*

*מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ליום 31 במרס 2015

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל במיליוני שקלים	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
110.7	-	110.7	36.0	64.5	10.2
5.0	-	5.0	9.1	(2.3)	(1.8)
(25.3)	-	(25.3)	(8.3)	(0.8)	(16.2)
16.7	-	16.7	0.7	-	16.0
(8.6)	-	(8.6)	(7.6)	(0.8)	(0.2)
-	-	-	-	-	-
107.1	-	107.1	37.5	61.4	8.2
2.7	-	2.7	0.6	0.6	1.5

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי*
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו
אחר

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה*

*מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל במיליוני שקלים	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
110.7	-	110.7	36.0	64.5	10.2
40.4	-	40.4	40.3	0.5	(0.4)
(43.1)	-	(43.1)	(37.1)	(4.9)	(1.1)
6.4	-	6.4	5.9	0.1	0.4
(36.7)	-	(36.7)	(31.2)	(4.8)	(0.7)
114.4	-	114.4	45.1	60.2	9.1
-	-	-	0.2	(0.5)	0.3
2.8	-	2.8	0.6	0.4	1.8

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי*
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו
אחר

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה**

*מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

**מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

חשיפות אשראי ודרישות הון לפי הגישה הסטנדרטית [נדבך 3]

יישום דירוג אשראי חיצוני על פי הגישה הסטנדרטית, אשר מיושמת בבנק, מבוססת על דירוגים חיצוניים. שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון של דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

דירוג ECAI משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגודים

למטרה זו, משתמש הבנק בנתוני שתי סוכנויות דירוג Moddy's Investors Service ו- Standard and Poor's Rating Group.

טבלה מספר 23 - טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון			דירוג של חברות הדירוג	
ריבוניות	בנקים	תאגידים	S&P	Moody's
0%	20%	20%	AAA עד AA-	Aaa עד Aa3
20%	50%	50%	A+ עד A-	A1 עד A3
50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	Baa1 עד Baa3
100%	100%	100%	BB+ עד BB-	Ba1 עד Ba3
100%	100%	150%	B+ עד B-	B1 עד B3
150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	Caa1 או נמוך יותר

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים. בהתאם לכך, נבחר הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי שניתן על-ידי אחת משתי סוכנויות הדירוג האמורות.

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל. משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא – 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

הפחתת סיכון אשראי

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות. הטבלאות שלהן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה מספר 24 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי:
[נדבך 3]

31 במרס 2016									
חשיפת אשראי (ברוטו) ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים									
2,942.0	-	-	15.4	-	-	-	62.8	2,863.8	ריבוניות
0.9	-	-	-	-	0.9	-	-	-	סקטור ציבורי
129.2	-	-	-	-	91.4	-	37.8	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,473.7	-	-	2,454.3	-	-	-	19.4	-	תאגידים
14.0	-	-	14.0	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,835.9	-	41.3	259.7	1,534.9	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
230.2	-	0.7	-	229.5	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,483	-	44	340	2,948	968	3,182	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
450.3	51.3	5.8	188.4	-	-	-	-	204.9	אחרים
15,558.8	51.3	91.8	3,272.2	4,712.5	1,060.2	3,182.4	120.0	3,068.7	סך הכל
*31 במרס 2015									
חשיפת אשראי (ברוטו) ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים									
3,292.2	-	-	18.3	-	-	-	28.7	3,245.2	ריבוניות
1.0	-	-	-	-	1.0	-	-	-	סקטור ציבורי
304.4	-	-	-	-	109.2	-	195.2	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
1,911.3	-	9.1	1,853.8	-	22.8	-	25.6	-	תאגידים
29.1	-	-	29.1	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,621.0	-	29.5	7.3	1,584.2	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
248.0	-	2.2	-	245.8	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,329.4	-	49.6	354.6	2,768.3	673.5	3,483.4	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
393.8	62.6	-	207.5	-	-	-	-	123.7	אחרים
15,130.2	62.6	90.4	2,470.6	4,598.3	806.5	3,483.4	249.5	3,368.9	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.

* לאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 24 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015									
חשיפת אשראי (ברוטו) ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים									
3,024.2	-	-	16.0	-	-	-	27.0	2,981.2	ריבוניות
0.9	-	-	-	-	0.9	-	-	-	סקטור ציבורי
170.0	-	-	-	-	92.4	-	77.6	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,510.1	-	0.6	2,465.2	-	31.9	-	12.4	-	תאגידים
14.6	-	-	14.6	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,692.9	-	39.8	210.9	1,442.2	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
224.8	-	1.8	0.1	222.9	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,527	-	48	295	3,015	905	3,264	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
408.2	51.8	5.8	188.5	-	-	-	-	162.1	אחרים
15,572.7	51.8	95.6	3,190.3	4,680.3	1,030.5	3,263.9	117.0	3,143.3	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.

טבלה מספר 25 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי:

[נדבך 3]

31 במרס 2016

חשיפת אשראי (נטו) ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים									
2,942.0	-	-	15.4	-	-	-	62.8	2,863.8	ריבוניות
0.9	-	-	-	-	0.9	-	-	-	סקטור ציבורי
132.0	-	-	-	-	94.2	-	37.8	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,124.5	-	-	2,105.1	-	-	-	19.4	-	תאגידים
14.0	-	-	14.0	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,800.3	-	41.3	255.6	1,503.4	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
181.6	-	0.6	-	181.0	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,482.0	-	44.0	342.2	2,946.4	967.6	3,181.8	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
450.3	51.3	5.8	188.4	-	-	-	-	204.9	אחרים*
15,127.6	51.3	91.7	2,920.7	4,630.8	1,062.7	3,181.8	120.0	3,068.7	סך הכל

31 במרס 2015**

חשיפת אשראי (נטו) ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים									
3,292.2	-	-	18.3	-	-	-	28.7	3,245.2	ריבוניות
1.0	-	-	-	-	1.0	-	-	-	סקטור ציבורי
309.6	-	-	-	-	114.4	-	195.2	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
1,765.4	-	8.1	1,708.9	-	22.8	-	25.6	-	תאגידים
29.1	-	-	29.1	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,578.4	-	29.5	7.3	1,541.6	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
195.1	-	2.1	-	193.0	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,325.6	-	48.7	354.6	2,766.4	673.4	3,482.5	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
393.8	62.6	-	207.5	-	-	-	-	123.7	אחרים
14,890.2	62.6	88.4	2,325.7	4,501.0	811.6	3,482.5	249.5	3,368.9	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי

* כולל יישום הבהרת הפיקוח על הבנקים בנושא מס שכן שיושמה באופן של מכאן ולהבא. ליתר פירוט ראה [ביאור 1.4.2 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

** לאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1 בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 25 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי:

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015

חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
3,024.2	-	-	16.0	-	-	-	27.0	2,981.2	ריבוניות
0.9	-	-	-	-	0.9	-	-	-	סקטור ציבורי
174.2	-	-	-	-	95.4	-	78.8	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות נירות ערך
2,056.1	-	0.6	2,011.2	-	31.9	-	12.4	-	תאגידים
14.6	-	-	14.6	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,652.9	-	39.8	210.9	1,402.2	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
168.0	-	1.8	0.1	166.1	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,526.9	-	47.6	295.0	3,013.6	904.9	3,265.8	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
408.2	51.8	5.8	188.5	-	-	-	-	162.1	אחרים
15,026.0	51.8	95.6	2,736.3	4,581.9	1,033.1	3,265.8	118.2	3,143.3	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

הפחתת סיכון אשראי: הגישה הסטנדרטית [נדבך 3]

במטרה להפחית את סיכון האשראי הבנק פועל על פי מדיניות, נהלים ותהליכי עבודה לקבלת בטוחות וניהולן, שיעורי הסתמכות על בטוחות, רישום הבטוחות וכד'.
בטוחות - הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שעבוד רכב, צ'קים, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטוחות מותאמים לנסיבות ההלוואה.
בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטוחות ולעדכון ערכם.
בדיקת נאותות הביטוחות מבוצעות כחלק מתהליך חיתום על ידי קו הגנה ראשון. בנוסף, יחידות ההגנה בקו ההגנה השני והשלישי מבצעות בדיקות נוספות לנאותות הביטוחות.
בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקזז מהאשראי לציבור בטוחות הכשירים בניכוי על פי הוראות אלו. רשימה זו הינה מצומצמת יותר ולא כוללת את כלל הביטוחות שמתקבלים בבנק.
בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל III, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחסכונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך.
הפיקדונות והחסכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחסכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

טבלה מספר 26 - פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי:

[נדבך 3]

ליום 31 במרס 2016

חשיפה המכוסה					
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	סך הכל שנגרעו	סך הכל סכומים שנוספו ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾	
במיליוני שקלים חדשים					
2,942.0	-	-	-	2,942.0	ריבוניות
0.9	-	-	-	0.9	סקטור ציבורי
129.2	(0.9)	-	3.7	132.0	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,473.7	(345.4)	(3.7)	-	2,124.5	תאגידים
14.0	-	-	-	14.0	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,835.9	(35.6)	-	-	1,800.3	קמעונאיות ליחידים
230.2	(48.5)	-	-	181.6	עסקים קטנים
7,482.8	(0.8)	-	-	7,482.0	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	איגוח
450.3	-	-	-	450.3	אחרים
15,559.0	(431.2)	(3.7)	3.7	15,127.6	סך הכל

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (3) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות ערך שהושאלו.
- (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקולל מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

טבלה מספר 26 - פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי: (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 במרס 2015*

חשיפה המכוסה					
חשיפת אשראי	סך הכל סכומים	סך הכל סכומים	על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
(נטו) ⁽⁴⁾	שנוספו ⁽³⁾	שנגרעו			
במיליוני שקלים חדשים					
3,292.2	-	-	-	3,292.2	ריבוניות
1.0	-	-	-	1.0	סקטור ציבורי
309.6	5.2	-	-	304.4	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
1,765.4	-	(4.3)	(141.6)	1,911.3	תאגידים
29.1	-	-	-	29.1	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,578.4	-	-	(42.6)	1,621.0	קמעונאיות ליחידים
195.1	-	-	(52.9)	248.0	עסקים קטנים
7,325.6	-	(0.9)	(2.9)	7,329.4	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	איגוח
393.8	-	-	-	393.8	אחרים
14,890.2	5.2	(5.2)	(240.0)	15,130.2	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

(2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(3) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות ערך שהושאלו.

(4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ולאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח בקשר למכירת אג"ח מוחזקות לפדיון. לפירוט ראה [ביאור 1.4.1](#) ו**ביאור 1.4.2** בהתאמה בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

טבלה מספר 26 - פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי: (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2015

חשיפה המכוסה					
חשיפת אשראי	סך הכל סכומים	סך הכל סכומים	על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
(נטו) ⁽⁴⁾	שנוספו ⁽³⁾	שנגרעו			
במיליוני שקלים חדשים					
3,024.2	-	-	-	3,024.2	ריבוניות
0.9	-	-	-	0.9	סקטור ציבורי
174.2	5.1	-	(0.9)	170.0	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,056.1	-	(5.1)	(448.9)	2,510.1	תאגידים
14.6	-	-	-	14.6	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,652.9	-	-	(40.0)	1,692.9	קמעונאיות ליחידים
168.0	-	-	(56.8)	224.8	עסקים קטנים
7,526.9	-	-	(0.1)	7,527.0	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	איגוח
408.2	-	-	-	408.2	אחרים
15,026.0	5.1	(5.1)	(546.7)	15,572.7	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

(2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(3) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות ערך שהושאלו.

(4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים [נדבך 3]

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה, זאת על אף שהבנק מילא את חלקו בעסקה והעביר לצד הנגדי את התשלום. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

סיכון צד נגדי הינו סיכון שהצד הנגדי לעסקה יהיה בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

עד לחודש ספטמבר 2007, השתמשה המערכת הבנקאית בסליקת ממסרים, בעיקר באמצעות מערכת מס"ב, בנוסף למערכת סליקת שיקים. בנוסף, החל מחודש ספטמבר 2007, החלה המערכת הבנקאית להפעיל את מערכת RTGS, שהיא מערכת לסליקת תנועות כספיות בזמן אמת. סכום התנועה המחייב העברה ב RTGS - נקבע על ידי בנק ישראל ל- 1 מיליון ש"ח. מערכות אלו מפחיתות את הסיכון בהעברות רגילות במידה משמעותית.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכונים סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכונים סליקה בפעילותו עבור עצמו, ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכונים סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה מסוג Non-DVP. היקף העסקאות אשר אינן נסלקות DVP קטן יחסית.

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחו"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. בתשעת החודשים הראשונים של השנה לא התממשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

במהלך יישום הנדבך הראשון, אימץ הבנק שיטת מדידה המבוססת על חישוב עלות השיחלוף הנוכחית על ידי שערך עסקאות לשווי השוק, והוספה של מקדם תוספת ("add-on") לסכום זה, כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי העסקה.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

טבלה מספר 27 - פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים:
[נדבך 3]

31 במרס 2016						
סך הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני שקלים						
73.1			64.2	8.7	0.2	שווי הוגן ברוטו חיובי
5.1	-	-		5.1	-	ערכי Add On
-	-	-				השפעת הסכמי קיזוז
(52.4)	-	-	(51.4)	(0.9)		ביטחון כשיר
25.8	-	-	12.8	12.9	0.2	חשיפת אשראי, נטו
31 במרס 2015						
סך הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני שקלים						
37.8			20.9	16.2	0.7	שווי הוגן ברוטו חיובי
14.5				14.5	-	ערכי Add On
-						השפעת הסכמי קיזוז
(20.9)			(20.9)	-		ביטחון כשיר
31.4	-	-	-	30.7	0.7	חשיפת אשראי, נטו
31 בדצמבר 2015						
סך הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני שקלים						
231.9			228.6	1.9	1.4	שווי הוגן ברוטו חיובי
29.4	-	-	-	21.1	8.3	ערכי Add On
-	-	-	-	-	-	השפעת הסכמי קיזוז
(223.9)	-	-	(223.0)	(0.9)	-	ביטחון כשיר
37.4	-	-	5.6	22.1	9.7	חשיפת אשראי, נטו

סיכוני שוק [נדבך 3]**ניהול סיכוני שוק:**

סיכוני שוק הם קבוצת הסיכונים אשר מהותם הינה החשיפה להפסד כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים בשוק (פרמטרים אקסוגניים). בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון. הסיכונים הנכללים במסגרת סיכוני השוק הינם:

- סיכון ריבית
- סיכון שער חליפין
- סיכון אינפלציה
- סיכוני בסיס אחרים

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים במבנה ו/או אופן הפעילות או התפתחויות אחרות בכל הקשור לממשל התאגידי לניהול סיכון השוק בבנק.

לפירוט בדבר ממשל תאגידי לניהול הסיכונים המבנה הארגוני והחלוקה לפי עקרון של שלושת קווי ההגנה ומעגלי הפיקוח בכל הקשור לניהול סיכון השוק ראה [דוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

האופן וההיקף של מערכות הדיווח

הבנק מנהל את סיכוניו בין השאר בעזרת מערכת ALM, המערכת חולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות – (Asset and Liability Management – ALM) ובין היתר מאפשרת כימות של סיכוני השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מאפשרת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing).

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

התוצאות העסקיות, השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, ההון העצמי, תזרימי המזומנים וערך הבנק חשופים לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובח"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

מדיניות גידור והפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על ידי קביעת מגבלות כמותיות. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

טבלה מספר 28 - דרישות ההון בגין סיכוני שוק(1):
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015			31 במרס 2015			31 במרס 2016			
סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
במיליוני שקלים									
6.4	4.5	1.8	2.9	-	2.9	3.5	3.5	-	סיכון ריבית
0.2	0.1	0.1	-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
2.7	2.7	-	2.8	2.8	-	1.6	1.6	-	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אופציות
9.3	7.4	1.9	5.7	2.8	2.9	5.1	5.1	-	סך הכל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לכל תקופה. לפירוט לגבי יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ראה טבלה 8 לעיל.

ניתוח של חשיפות בגין סיכוני שוק וניהול פוזיציות [אחר]

תיאור מפורט של סיכוני השוק אליהם חשוף התאגיד הבנקאי

סיכון הריבית הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו עלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק בשל ירידה עתידית בהכנסות המימון העלולה להיגרם כתוצאה מחשיפה לריבית בכל אחד מבסיסי ההצמדה השונים.

לבנק קיימת חשיפה לסיכון זה בעיקר במגזר צמוד המדד, שכן חלק ניכר מהנכסים ומהתחייבויות במגזר זה, הינם בריבית קבועה לטווח ארוך. כמו כן מתקיים מעקב שוטף גם אחר החשיפה במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות, הן בתחום האשראי וגיוס המקורות והן בתיק הנוסטרו.

במגזר המט"ח וצמוד מט"ח עיקר פעילות הבנק הינה בריבית משתנה ולטווח קצר, עם זאת בשנתיים האחרונות הבנק החל לבצע משכנתאות במט"ח בריבית קבועה (או לחילופין משתנה כל 5 שנים).

סיכון תמחור מחדש (Repricing Risk) – הינו הסיכון לתזוזה מקבילה של עקומי הריבית. הבנק בוחן בהקשר זה את החשיפה לעלייה וירידה מקבילה של עקומי הריבית (BPV) לתרחישים 1%, 2%, 3% ו-4%.

סיכון עקום תשואה (Yield Curve Risk) - בנוסף לבחינת סיכון התמחור מחדש, הבנק בוחן גם את סיכון עקום התשואה. כלומר, החשיפה במקרה שהשינוי הלא צפוי בשיעור הריבית יחול רק על חלק מסוים מעקום הריבית ועקום התשואה ישנה את צורתו. ניתוח זה כולל ניתוח של Time Buckets.

סיכון בסיס הריבית / סיכון מרווח (Spread) – מחירי גיוס של הבנק יעלו מבלי יכולת להעלות באופן מקביל את הריבית בשימושים (הן כתוצאה מתחרות והן כתוצאה מהעובדה שהאשראי ניתן לתקופה ארוכה). הסיכון הינו עלייה במרווח (Spread) הגיוסים, כלומר בעלייה במחירי הגיוס מעבר למה שתוכנן. בנוסף, קיים סיכון בסיס הריבית מפעילות בנגזרים (IRS), מכיוון שיש בפועל הבדל בין עקום ה-IRS לעקום הממשלתי.

סיכון בסיס - החשיפה לסיכון הבסיס יכולה לנבוע משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר ההצמדה.

סיכון אופציות - סיכון האופציות אליו חשוף הבנק הינו הפירעונות המוקדמים. כאמור לעיל, הבנק מנהל את סיכון הריבית בהתחשב בקצב פירעונות המוקדמים. הבנק עוקב לאורך השנים על כלל הגורמים המשפיעים על הפירעון המוקדם ובפרט על הקשר בין שיעור הריבית לפירעון המוקדם. שיעור פירעון המוקדם שנלקח עבור המודלים לחישוב סיכון הריבית נקבע על-פי ניתוח מגמות העבר ועל בסיס הנחות לגבי התפתחות עתידיות.

תיאור מדיניות התאגיד הבנקאי בניהול סיכוני שוק ומדיניות ושיטות לניתור הסיכון ועמידה במגבלות ניתן לראות בדוח על הסיכונים לשנת 2015.

טבלה מספר 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה:
[אחר]

		31 במרס 2016				
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים פריטים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
			במיליוני שקלים			
2,341.8	-	36.4	94.8	-	2,210.6	נכסים
1,099.9	6.1	35.1	297.0	43.5	718.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,009.9	-	167.4	943.7	3,301.0	5,597.8	ניירות ערך
154.7	154.7	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1.1	1.1	-	-	-	-	בניינים וציוד
61.7	-	1.5	21.9	-	38.3	נכסים בלתי מוחשיים
125.7	43.3	-	-	4.6	77.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
13,794.8	205.2	240.4	1,357.4	3,349.1	8,642.7	נכסים אחרים
						סך הכל נכסים
10,832.6	-	275.0	1,166.7	2,183.3	7,207.6	התחייבויות
39.5	-	-	-	39.5	-	פיקדונות הציבור
347.1	-	-	-	219.2	127.9	פיקדונות מבנקים
1,566.7	-	-	0.3	1,076.3	490.1	ניירות ערך שהושאלו
64.4	-	1.3	27.3	-	35.8	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
154.2	51.5	1.2	15.0	-	86.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,004.5	51.5	277.5	1,209.3	3,518.3	7,947.9	התחייבויות אחרות
790.3	153.7	(37.1)	148.1	(169.2)	694.8	סך הכל התחייבויות
						הפרש
-	-	42.5	(148.8)	-	106.3	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
790.3	153.7	5.4	(0.7)	(169.2)	801.1	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל כללי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

טבלה מספר 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה: (המשך)
[אחר]

		31 במרס 2015 ⁽³⁾				
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים פריטים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
		במיליוני שקלים				
3,161.1	-	91.8	234.1	-	2,835.2	נכסים
829.1	3.7	18.5	67.0	142.0	597.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,520.5	-	124.1	1,032.8	3,383.2	4,980.4	ניירות ערך
149.5	149.5	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1.5	1.5	-	-	-	-	בניינים וציוד
39.0	-	0.2	23.4	-	15.4	נכסים בלתי מוחשיים
147.2	69.5	-	-	3.7	74.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
13,847.9	224.2	234.6	1,357.3	3,528.9	8,502.9	נכסים אחרים ⁽³⁾
						סך הכל נכסים ^{(3) (4)}
11,124.6	-	318.3	1,275.6	2,442.6	7,088.1	התחייבויות
42.3	-	-	-	42.3	-	פיקדונות הציבור
2.1	-	-	-	-	2.1	פיקדונות מבנקים
245.7	-	-	-	-	245.7	פיקדונות הממשלה
1,421.3	-	-	0.3	919.4	501.6	ניירות ערך שהושאלו
35.6	-	0.3	18.8	1.3	15.2	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
204.5	83.8	3.8	21.0	-	95.9	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,076.1	83.8	322.4	1,315.7	3,405.6	7,948.6	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
771.8	140.4	(87.8)	41.6	123.3	554.3	סך הכל התחייבויות ^{(3) (4)}
						הפרש ^{(3) (4)}
-	-	112.2	(27.1)	198.1	(283.2)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
771.8	140.4	24.4	14.5	321.4	271.1	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל כללי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה

(3) הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפדיון לאג"ח הזמין למכירה, לפרטים ראה [ביאור 1.1](#).

[בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.](#)

טבלה מספר 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה: (המשך)
[אחר]

		31 בדצמבר 2015			
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים פריטים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
			במיליוני שקלים	המחירים	
2,071.9	-	28.7	134.2	-	1,909.0
1,779.5	8.4	126.8	378.2	49.7	1,216.4
9,889.3	-	137.9	984.9	3,382.9	5,383.6
156.9	156.9	-	-	-	-
1.2	1.2	-	-	-	-
195.1	-	0.5	12.9	-	181.7
125.6	45.7	-	-	5.3	74.6
14,219.5	212.2	293.9	1,510.2	3,437.9	8,765.3
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
ניירות ערך					
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾					
בניינים וציוד					
נכסים בלתי מוחשיים					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נכסים אחרים					
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
פיקדונות הציבור					
פיקדונות מבנקים					
פיקדונות הממשלה					
ניירות ערך שהושאלו					
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות אחרות					
11,019.0	-	284.9	1,526.2	2,323.6	6,884.3
39.4	-	-	-	39.4	-
0.8	-	-	-	-	0.8
387.3	-	-	-	107.7	279.6
1,634.8	-	-	0.3	1,143.3	491.2
195.2	-	-	11.6	1.9	181.7
159.0	59.4	0.6	15.5	-	83.5
13,435.5	59.4	285.5	1,553.6	3,615.9	7,921.1
סך הכל התחייבויות					
784.0	152.8	8.4	(43.4)	(178.0)	844.2
הפרש					
-	-	3.6	49.0	198.2	(250.8)
784.0	152.8	12.0	5.6	20.2	593.4
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

[אחר]

במסגרת ניהול פוזיציות בתיק למסחר, הבנק קבע מגבלות לניהול החשיפה. המגבלות שנקבעו לפעילות הנוסטרו כוללים הן מגבלות על גודל התיק והן מגבלות על החשיפה (VaR, תרחיש וכו'). המערכת המסחרית של הבנק (FMR) תומכת בבקרה ממוכנת בזמן אמת על מגבלות של גודל תיק. כמו כן, ניתן לעקוב באמצעות מערכת המסחר אחרי כל הפעולות ששודרו ביום המסחר (פעולות שבוצעו, פעולות שטרם בוצעו ופעולות שהתבטלו). מעקב מלא אחר מגבלות תיק הנוסטרו מתבצעת בתחילת כל יום על יתרות הסגירה של יום המסחר הקודם. מעבר למעקב השוטף של מנהלי הנוסטרו, בחטיבת הסיכונים מתבצע מעקב (לפחות אחת ליום) אחר הפעולות ששודרו במערכת המסחר. באם נעשו פעולות משמעותיות מתבצעת בקרה מלאה על כל המגבלות גם במהלך יום המסחר. באחריות מנהלי הנוסטרו (הן הפנימי והן החיצוני) לעדכן את הגורמים הרלוונטיים בחטיבת הסיכונים בעת ביצוע פעולות כאמור.

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

[אחר]

לא היו אירועים חריגים בתיק למסחר לאחר תאריך המאזן.

מידע נוסף על חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים אחר

[אחר]

לבנק מערכת ALM (לניהול נכסים והתחייבויות) הכוללת בתוכה מערכת לניהול סיכונים באמצעות מודל ה-VaR. ה-VaR הוא אומדן שמכמת סיכון כולל של כל התיק הנובע ממספר רב של גורמי סיכון שונים, וזאת לאחר התחשבות במתאמים ביניהם. בנוסף, הוא מוצג במונחים כספיים, דבר שהופך אותו למדד נוח להשוואה ולמעקב וידידותי מאוד. ל-VaR מספר חסרונות:

- בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
- השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים ייחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר יתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
- הסימולציה ההיסטורית מניחה, כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.

לכן, ה-VaR איננו יכול להחליף את כל מדדי הסיכון שקדמו לו. לפיכך ה-VaR משמש כמדד נוסף במדיניות ניהול הסיכונים ולא כמדד בלעדי.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי היסטורי מבוסס על 2,000 תצפיות לתקופת אחזקה של 10 ימים): סך ה-VaR - 20 מיליוני ש"ח. ביום 31 בדצמבר 2015 עמד ערך ה-VaR על 10.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לערך VaR של 11.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014. הערך המרבי של ה-VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך שנת 2015 - 12.0 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 13.8 בשנת 2014.

לפירוט נוסף בדבר אופן הניהול של פוזיציות בתיק למסחר ראה [פרק "ניהול פוזיציות בתיק למסחר" בדוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2015](#).

סיכון תפעולי [נדבך 3]

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים.

ככלל, הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים וכן סיכונים מעילה והונאה אך היא אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

הסיכונים התפעוליים שונים מהסיכונים הבנקאיים האחרים, בהיותם סיכונים פסיביים, שאינם מקושרים ישירות לפעילות המניבה תגמול צפוי, אלא קיימים כחלק טבעי מפעילות הבנק. סיכונים תפעוליים גלומים בכל תהליכי העבודה בארגון, בשל מגוון הפעילויות שבו, בהיות הארגון בעל נכסים, מפעיל מערכות מידע, ובהתקיים קשר עם לקוחות, עובדים וספקים.

המרכיבים המהותיים הנדרשים למסגרת עבודה אפקטיבית של ניהול סיכונים תפעוליים בתאגידים בנקאיים הם:

- אסטרטגיות ברורות
- פיקוח ע"י הדירקטוריון וההנהלה הבכירה
- תרבות ארגונית מוכוונת סיכונים תפעוליים
- תרבות בקרה פנימית) לרבות תחומי אחריות ברורים והפרדת תפקידים
- דיווח פנימי אפקטיבי
- תכניות להמשכיות עסקית

בלב ניהול הסיכונים התפעוליים עומד התהליך המתמשך של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים. יש ליישם תהליך זה עבור כל המוצרים, הפעילויות, המערכות והתהליכים. בנוסף, יש להבטיח, שלפני הפעלת מוצרים, פעילויות, מערכות ותהליכים חדשים, הסיכונים התפעוליים הגלומים בהם יהיו נתונים לנוהלי הערכה והפחתה נאותים.

ממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי

במהלך תקופת הדיווח לא חלו שינויים במדיניות ובממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי. לפירוט בדבר ממשל תאגידי, מבנה ארגוני ופונקציות בקרה בכל הקשור לניהול הסיכון ראה [דוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2015](#).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי [נדבך 3]

למעט מסגרת מצומצמת שקבע הדירקטוריון לתעודות סל על מניות בתיק הזמין, בבנק אין הן מסגרת והן אחזקה בפועל במניות בתיק הבנקאי.

טבלה מספר 30 - היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו: [נדבך 3]

31 במרס 2016				
הערך במאזן	עלות	חוחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים				
6.2	6.1	0.2	0.1	6.2

מניות של אחרים

31 במרס 2015				
הערך במאזן	עלות	חוחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים				
3.7	3.7	-	-	3.7

מניות של אחרים

31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות	חוחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים				
7.7	7.8	-	0.1	7.7

מניות של אחרים

* לפרטים נוספים ראה [ביאור 4 בתמצית דוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).

טבלה מספר 31 - השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגין:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2015		31 במרס 2015**		31 במרס 2016		
דרישות הון	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽²⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני שקלים						
0.2	0.8	-	-	-	-	השקעות המסווגות בתיק למסחר ⁽³⁾
1.4	7.7	0.5	3.7	1.2	6.2	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
1.6	8.5	0.5	3.7	1.2	6.2	סך הכל השקעות במניות
0.4	2.6	0.5	3.7	0.1	0.4	מזה: נסחר בבורסה
1.1	5.9	-	-	1.1	5.8	מוחזק באופן פרטי
(0.0)	(0.1)	-	-	0.0	0.1	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

* לפירוט ראה [ביאור 4 בתמצית דוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016](#).
** הוצג מחדש.

- (1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.9% ליום 31 במרס 2016 ובשיעור של 12.8% ליום 31 בדצמבר 2015. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינו 12.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 13.4%.
- (2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.5%.
- (3) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי [נדבך 3]

סיכון הריבית בתיק הבנקאי מנוהל במסגרת ניהול של סך סיכונים השוק בכלל וסיכונים הריבית בפרט. בנוסף דירקטוריון הבנק קבע מגבלות ספציפיות לחשיפה לסיכון ריבית בתיק הבנקאי. לפירוט אופן ניהול סיכון הריבית, ראה פרק סיכון שוק לעיל.

טבלה מספר 32 - רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש):

[נדבך 3]

בטבלה להלן מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

מינימום בתקופה		מקסימום בתקופה		31 במרס 2016	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%

במיליוני שקלים

(13.7)	9.6	(10.0)	12.9	(10.0)	9.6
6.0	(17.7)	20.3	(4.4)	6.0	(4.4)
(6.4)	2.5	(3.1)	5.5	(3.1)	2.5
(10.6)	(2.1)	3.1	10.9	(7.1)	7.8
(11.0)	(5.0)	6.0	11.1	(6.3)	6.8
(2.9)	(0.3)	0.4	2.9	(0.8)	1.0
(13.7)	9.6	(10.0)	12.9	(10.0)	9.6

תרחיש

תזוזה בריבית צמודה למדד:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות בסך מגזרים:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

מינימום בתקופה		מקסימום בתקופה		31 במרס 2015	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%

במיליוני שקלים

(8.7)	7.6	(8.1)	8.5	(8.1)	7.6
6.2	(10.0)	11.6	(5.2)	6.2	(5.2)
1.0	(3.4)	3.0	(1.4)	3.0	(3.4)
1.0	(2.9)	3.9	(1.0)	1.0	(1.0)
0.7	(1.0)	1.0	(0.3)	1.0	(1.0)
0.0	(2.6)	3.2	0.0	0.0	0.0

תרחיש

תזוזה בריבית צמודה למדד:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות בסך מגזרים:
ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

טבלה מספר 32 - רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) (המשך):

[נדבך 3]

מינימום בשנת 2015		מקסימום בשנת 2015		31 בדצמבר 2015	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%

במיליוני שקלים

						תרחיש
(18.5)	5.5	(5.7)	17.7	(16.0)	15.2	תזוזה בריבית צמודה למדד: ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
6.2	(27.2)	31.5	(5.2)	18.9	(16.1)	תזוזה בריבית לא-צמודה: ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
(4.1)	(9.2)	9.2	3.9	0.8	(0.9)	תזוזה בריביות במטבע-חוץ: ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
1.0	(12.3)	15.2	0.2	3.7	(1.8)	תזוזה בריביות בסך מגזרים: ס"ה תיק בנקאי ולמסחר
(5.7)	(11.6)	12.8	5.7	1.0	0.0	מזה: בתיק הבנקאי
(2.3)	(6.7)	6.7	3.8	2.7	(1.8)	בתיק למסחר

מידע נוסף על סיכונים אחרים [EDTF]

סיכונים מובילים ומתפתחים

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק, ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו או ההסכמים שהבנק צד להם אשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר הסיכונים ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה [עמוד 82 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2015](#).
 - **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.
- במהלך התקופה לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים המתפתחים ומובילים בבנק.

טבלה מספר 33 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות נוספות
סיכון ציות	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית לחוקים, תקנות, הוראות הרגולציה, הנהלים הפנימיים והקוד האתי.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה.

ליתר פירוט בדבר תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם ראה [פרק מידע נוסף על סיכונים אחרים - סיכונים מובילים ומתפתחים בדוח על הסיכונים לשנת 2015](#).

מידע בדבר סיכונים אחרים

[EDTF]

בין הסיכונים אחרים שהבנק חשוף אליהם נמנים, בין היתר, סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכונים הלבנת הון ומימון טרור. במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים בחשיפה לסיכונים אלה. לפירוט ראה [פרק "מידע בדבר סיכונים אחרים" בדו"ח על הסיכונים לשנת 2015](#).

יחס כיסוי הנזילות [נדבך 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" של הפיקוח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן חישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות פעולות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש ש לאשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולם יש לשמור נזילות וכיצוא בזה יכולים להביא לשינוי היחס.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% וגדלה ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ותגדל ל-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית.

ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון האחרון עומד על 309%, כאשר הדרישה המזערית היא 80% (בתקופה של רבעון שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 היחס הממוצע עמד על 403% כאשר הדרישה המזערית עמדה על 60%).

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

טבלה מספר 34 – יחס כיסוי הנזילות
[נדבך 3]

תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2016
(במיליוני שקלים):*

סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾	
2,451.9		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
464.9	8,123.6	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
32.7	654.5	פיקדונות יציבים
278.0	2,330.7	פיקדונות פחות יציבים
154.2	5,138.4	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
981.9	1,671.7	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
0.0	0.0	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*
881.4	1,575.0	חובות לא מובטחים
85.7	85.7	מימון סיטונאי מובטח
0.0		דרישות נזילות נוספות, מזה:
240.7	1,490.2	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
142.9	142.9	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
0.0	0.0	קווי אשראי ונזילות
82.4	1,230.7	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
0.0	0.0	מחויבויות מימון מותנות אחרות
25.7	258.4	
1,687.5		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
0.0	0.0	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
729.9	890.7	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
154.4	154.4	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
884.3	1,045.1	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
		יחס כיסוי נזילות (%)
סך ערך מתואם⁽³⁾		
2,451.9		
803.2		
309%		

* הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של תצפיות יומיות במהלך הרבעון הנוכחי

(1) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיר תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).

(2) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

(3) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (א) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(ב) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה מספר 34 – יחס כיסוי הנזילות (המשך)
[נדבך 3]

תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
(במיליוני שקלים):

סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾	
2,460.3		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
496.4	7,778.2	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
32.5	650.4	פיקדונות יציבים
327.0	2,565.1	פיקדונות פחות יציבים
136.9	4,562.7	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
756.9	1,278.5	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
-	-	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
656.1	1,177.9	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*
100.7	100.7	חובות לא מובטחים
-	-	מימון סיטונאי מובטח
198.5	1,613.2	דרישות נזילות נוספות, מזה:
82.6	82.6	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
91.1	1,279.9	קווי אשראי ונזילות
-	-	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
24.8	250.7	מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,451.7		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
-	-	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
690.4	838.9	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
122.7	122.7	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
799.2	955.1	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽³⁾		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
2,460.3		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
652.5		יחס כיסוי נזילות (%)
403%		

* הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של תצפיות יומיות במהלך הרבעון הנוכחי

(1) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיר תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).

(2) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

(3) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (א) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(ב) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הבנק ממשיך באסטרטגיה, שהחלה לפני מספר שנים, של התמקדות בגיוס מקורות ממשקי בית תוך חתירה להרחבת בסיס המפקידים וגרעון הפיקדונות. בשל ההנחה כי הישענות רחבה על מפקידים קטנים (משקי בית) תתרום ליציבות מקורות המימון ובכך לחוסנו של הבנק ולשיפור פרופיל הנזילות שלו, הבנק הקצה משאבים לטובת גיוס ממשקי בית. הבנק הרחיב את סל המוצרים המוצע למשקי בית ושיפר באופן משמעותי את יכולת הגיוס שלו מאפיק זה, בין היתר, על ידי גיוס פיקדונות באמצעות מבצעים ייעודיים למשקי הבית.

ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון [נדבך 3]

לא חלו שינויים במהלך התקופה המדווחת בממשל התאגידי לניהול סיכון הנזילות, לרבות סיכון למימון ותוכנית מימון לשעת חירום. לפירוט ראה [פרק "ניהול סיכון הנזילות" בדוח על הסיכונים לשנת 2015](#). מידע זה נדרש לראשונה בהתאם לדרישות הגילוי של ה-FSB במסגרת הדוחות לשנת 2015.

טבלה מספר 35 - מלאי נכסים נזילים [EDTF]

ממוצע ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016		ליום 31 במרס 2016	
במיליוני שקלים			
156.8	165.0		מזומנים
951.6	1,334.1		חברות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
1,343.5	849.5		ניירות ערך רמה 1 ⁽¹⁾
-	-		ניירות ערך רמה 2 א
-	-		ניירות ערך רמה 2 ב
2,451.9	2,348.6		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

ממוצע ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015		ליום 31 בדצמבר 2015	
במיליוני שקלים			
89.4	117.5		מזומנים
1,292.6	1,047.3		חברות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
1,078.3	1,243.2		ניירות ערך רמה 1 ⁽¹⁾
-	-		ניירות ערך רמה 2 א
-	-		ניירות ערך רמה 2 ב
2,460.3	2,408.0		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

(1) בניכוי ניירות ערך רמה 1 שנמכרו בחסר.

מרבית יתרות הנזילות של הבנק הינם בש"ח, זאת בהתאמה לנפחי הפעילות הגדולים במטבע זה. לבנק יכולת גיוס מוכחת בש"ח וכן נגישות גבוהה לשוק ההון המקומי אשר מאפשרים גמישות רבה בגיוס מקורות וכן התאמה של רמות נזילות בהתאם להתפתחות העסקית של הבנק.

יתרות הנזילות הנקובות במט"ח הינם פיקדונות אשר מופקדים בבנקים מסחריים, בבנק ישראל ובניירות ערך ממשלתיים.

מרבית הנכסים הנזילים של הבנק נשענים על תיק הנוסטרו. מניתוח תיק זה, לאורך זמן, ניתן לראות כי הבנק שומר על שיעור אג"ח ממשלתי גבוה מסך התיק. הסתמכות זו, על אגרות חוב ממשלתיות, מבטיחה לבנק רמת נזילות גבוהה ויכולת נזילות נאותה, גם במקרה של לחצי נזילות בסביבה העסקית. גם גודלו האבסולוטי של התיק ופיזורו באג"ח שונות מאפשר, ברמת ודאות גבוהה, לממשו מבלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים בשווקים.

מידע נוסף - סיכון מימון [EDTF]

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגיוס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, ומופקדים לתקופות שונות החל מיום ועד לשמונה עשרה שנים.

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך הגדלת משקל המקורות ממשקי בית מסך הכל פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

הנהלת הבנק קובעת יעדים ספציפיים לסניפים וליחידות המטה בכל תחומי הפעילות ומנהל מעקב שוטף אחר עמידתם ביעדים.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים כמפורט להלן.

מעבר לאמור לעיל, הבנק רואה חשיבות בשימור הקשר ושיתוף פעולה עם לקוחות מוסדיים כחלק מניהול המקורות והנזילות באופן שוטף.

לפירוט בדבר 3 המפקידים הגדולים ראה [פרק "סיכון נזילות" בדוח הדירקטוריון וההנהלה מתוך הדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

טבלה מספר 36 - סוגי פקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד:

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2015	31 במרס 2016	
במיליוני שקלים			
			בישראל
			לפי דרישה
1,340.2	1,640.1	1,406.4	אינם נושאים ריבית
897.9	736.6	860.3	נושאים ריבית
2,238.1	2,376.7	2,266.7	סך הכל לפי דרישה
8,780.9	8,747.9	8,565.9	לזמן קצוב
11,019.0	11,124.6	10,832.6	סך הכל פיקדונות הציבור*
			מזה:
8,356.9	8,790.0	8,561.1	פיקדונות של אנשים פרטיים
1,378.8	871.4	1,225.0	פיקדונות של גופים מוסדיים
1,283.3	1,463.2	1,046.5	פיקדונות של תאגידים ואחרים

טבלה מספר 36 - פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד:

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2015	31 במרס 2016	
במיליוני שקלים			
			תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
6,147.8	6596.8	5927.6	עד 1
2,615.6	2620.1	2,473.0	מעל 1 עד 5
288.8	583.6	296.0	מעל 5 עד 10
977.2	672.2	1299.4	מעל 10 עד 50
239.4	126.9	120.1	מעל 50 עד 100
750.2	525	716.5	מעל 100
11,019.0	11,124.6	10,832.6	סך הכל

נכסים של הבנק מהווים משאב שעשוי לסייע לבנק להסיג מימון. טבלה שלהלן מציגה נכסים פנויים ונכסים משועבדים של הבנק מכלל הנכסים במאזן הבנק.

טבלה מספר 37 - סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים [EDTF]

מידע זה נכלל לראשונה בדוח על הסיכונים לשנת 2015 בהתאם לדרישות הגילוי של ה-EDTF.

יתרה ליום 31.3.16		
לא משועבדים	משועבדים*	סך היתרה במאזן
במיליוני שקלים		

2,318.2	23.6	2,341.8
937.6	162.3	1,099.9

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך-כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

יתרה ליום 31.3.15		
לא משועבדים	משועבדים*	סך היתרה במאזן
במיליוני שקלים		

3,145.1	16.0	3,161.1
559.4	269.7	829.1

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך-כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

יתרה ליום 31.12.15		
לא משועבדים	משועבדים*	סך היתרה במאזן
במיליוני שקלים		

2,041.7	30.2	2,071.9
1,372.9	406.6	1,779.5

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך-כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

* כולל נכסים שמופקדים בעודף בחשבונות המשועבדים.
** הבנק כפוף למגבלות בנק ישראל בנוגע להיקף הנכסים משועבדים.

נספחים
טבלה מספר 38 - מילון מונחים
[EDTF]

מונח	תיאור קצר
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
אינפלציה	מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אמצעי שליטה	על פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981, כל אחת מאלה: (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר; (2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה: (א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו; (ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו; (3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד; (4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חביויותיו.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.

מונח	תיאור קצר
באזל III/II/באזל III	הוראות ניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה הון על בסיס מתמשך - going concern capital.
הון עצמי רוברד 1	הון עצמי רוברד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
הון רוברד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רוברד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible- CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
הון רגולטורי	הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הלואה לדיור	הלואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק: (1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; (2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; (3) ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; (4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1 ו-2.
הלואה ממונפת	(1) אשראי שניתן למימון עסקה הונית (2) היחס בין סך החוב של הלואה ל-EBIDTA של הלואה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי (3) לווה המאופיין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי (4) רמת המינוף, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי המינוף, גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות
הסכמי CSA	הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

מונח	תיאור קצר
הפרשה פרטנית	<p>הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב פגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.</p>
הפרשה קבוצתית	<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>
חברת דירוג	<p>חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג – "מעלות" ו"מדרוג".</p>
חח"ד - חשבון חוזר דביטורי	<p>חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.</p>
חשיפות חוץ מאזניות	<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבויות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> - התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; - מסגרות אשראי לא מנוצלות; - התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; - התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. - ועוד. <p>בדוחות הכספיים גילוי על התחייבויות חוץ מאזניות של הבנק באות לידי ביטוי במסגרת ביאור 31.</p>
יחס הלימות הון	<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>
יחס כיסוי נזילות	<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
יחס מינוף	<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר</p>

מונח	תיאור קצר
	היחס מבוטא באחוזים.
כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
לווה	בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת חשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לוויים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מגנ"א - מערכת גילוי נאות אלקטרוני	מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.
מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי	חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים
מק"מ-מלווה קצר מועד	נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.
נגזר	נגזר הוא מכשיר פיננסי או חוזה אחר, בעל 3 מאפיינים: 1. שוויו משתנה בהתאם לשינוי בשיעור ריבית, במחיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורה מוגדר, בדירוג אשראי או בבסיס דומה. 2. אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הנמוכה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. 3. הוא מסולק במועד עתידי.
נגזר אשראי	חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
נדבך 2	מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכוני סליקה על וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על ידי הפיקוח על

מונח	תיאור קצר
	הבנקים.
נדבך 3	משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוז' מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללות בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם האשראי.
סיכון אינפלציה	הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
סיכון בסיס אחר	חשיפה לשינוי של מחירים – כגון: מחירי מניות, אופציות וכד'.
סיכון נזילות	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון שוק	סיכון להפסד או לירידת-ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
סינדיקציה של הלוואה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. עסקאות מסוג זה מבוצעות לעיתים קרובות כאשר קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כך שהסכום שמועמד ללווה גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב זיכוי לקוחות ויישוב יתרות.
קבוצת לווים	הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
קווי הגנה	ממשל ניהול הסיכונים, מסתמך על שלושה קווי הגנה:

מונח	תיאור קצר
	<p>קו ראשון: הנהלות קווי העסקים; קו שני: פונקציית ניהול סיכונים, חשבות, ייעוץ משפטי; קו שלישי: ביקורת פנימית.</p>
שווי הוגן	<p>ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <ul style="list-style-type: none"> - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שיעור המימון (LTV)	<p>שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.</p>
ALM - Asset liability management	<p>ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.</p>
CCR - Counterparty Credit Risk	<p>סיכון אשראי צד נגדי - מהווה תת סיכון של סיכון האשראי הכולל אליו חשוף הבנק, ומבטא את הסיכון שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על פי תנאי העסקה. סיכון אשראי של צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד ומשתנה לאורך חיי העסקה. ערך השוק של העסקה משתנה באופן רציף בהתאם לתנודות גורמי השוק העומדים בבסיסה, ויכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים בעסקה.</p>
CRM - Credit Risk Mitigation	<p>הפחתת סיכון אשראי - מקזזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.</p>
CVA - Credit Valuation Adjustment	<p>חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.</p>
EDTF - Enhanced Disclosure Task Force	<p>צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על ידי ה-FSB. מטרת הגוף הינה לשפר את איכות הגילויים על הסיכונים, שיפור יכולת השוואה והשקיפות.</p>
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	<p>חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.</p>
FSB - Financial Stability Board	<p>גוף בינלאומי אשר מפקח על המערכת הפיננסית הבינלאומית. מטרתו, לקדם את היציבות במערכת הפיננסית.</p>
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	<p>תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.</p>
KPI – Key Performance Indicator	<p>מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים נגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.</p>
RTGS – Real Time Gross	<p>מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים</p>

מונח	תיאור קצר
Settlement	לגורמים עסקיים נוספים.
SREP - Supervisory Review Process	<p>התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.</p> <p>במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.</p>
Var - Value at Risk	<p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>

טבלה מספר 39 - אינדקס
[EDTF]

מינוף, 6, 7, 9, 12, 34, 36, 92, 93	
מיסים נדחים, 18, 19, 23	
ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, 37	
מסגרות אשראי, 84, 93	
נ	
נגזרים, 12, 18, 25, 26, 34, 35, 44, 47, 48, 69, 71, 74, 75	
נזילות, 6, 7, 11, 37, 84, 85, 86, 87, 88, 93, 94, 95	
ניירות ערך, 5, 25, 26, 31, 35, 38, 60, 61, 62, 63, 65, 66	
נכסי סיכון, 6, 9, 17, 31, 32, 92, 94, 95	
נכסים אחרים, 25, 44, 47, 48, 74, 75, 76, 91	
נכסים משועבדים, 6, 90	
ו	
סייבר, 83, 91	
סיכון אשראי, 6, 12, 17, 29, 31, 33, 35, 38, 44, 47, 48, 58	
96, 95, 94, 93, 65, 63, 62, 61, 60, 59	
סיכון מימון, 88	
סיכון נזילות, 11, 88, 94, 95	
סיכון ציות, 83	
סיכון רגולטורי, 83	
סיכון ריבית, 10, 71, 72, 81, 94, 95	
סיכון שוק, 17, 80, 81, 93, 95	
סיכון תפעולי, 17, 29, 31, 33, 78	
סיכונים אחרים, 83, 84	
ז	
עתידיים, 5	
ח	
פיקדונות הציבור, 6, 26, 74, 75, 76, 88, 89	
ט	
שווי הוגן, 16, 18, 44, 48, 69, 70, 79, 81, 90, 94, 96	
ת	
תגמול, 78	
א	אינדקס, 6, 98 אשראי לדיור, 6, 11, 38
ב	באזל, 4, 7, 10, 11, 15, 16, 27, 29, 30, 38, 65, 84, 92, 94 96 בטחונות, 35, 38, 65 בקרות, 38, 92
ג	גידור, 71, 77, 92
ה	הון מניות, 16, 18, 20, 26 הון עצמי רובד 1, 9, 11, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 27, 29, 30 92, 37, 34, 31 הון רובד 2, 9, 15, 16, 21, 27, 92 הלואות לדיור, 11, 30, 38, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68 הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, 15, 25, 92, 93
י	יעד הון, 30
ל	לווים גדולים, 38 לקוחות עסקיים, 38 לקוחות קמעונאיים, 38
מ	מגבלות, 8, 9, 10, 11, 15, 30, 37, 71, 77, 81, 83 מגזרי פעילות, 32 מדדי ביצוע עיקריים, 6 מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים, 15 מוסדיים, 88, 89 מיזוגים, 5, 16 מיזוגים ורכישות, 5, 16